

ҒАЗАЛ СОҒИНЧИ



Алишер Навоий

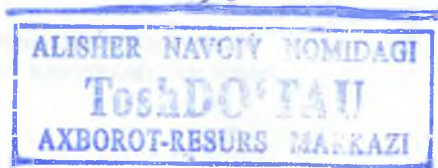
*Миж, аро васлинг  
тилаб*

Алишер Навоий

Ушк аро васлинг  
тилаб



36312



Гафур Гулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи  
Тошкент – 2016

УЎК 821.512.133–1

КБК 84(5Ў)1

Н 14

### Навоий А.

Ишқ аро васлинг тилаб. / А. Навоий. – Тошкент: Гафур Ғулом номидаги наприёт-матбаа ижодий уйи, 2016 й. – 180 б.

Ҳазрат Навоий асарларининг комиа инсон тарбиясида ўрни беқиёс. Бу зотнинг қолдирган мероси халқимиз учун битмас-туганмас маънавий хазинадир. Бу китобга биз Алишер Навоийнинг энг машҳур газалларини йиғишга ҳаракат қилдик. Ундаги шеърлар Сизни яна бир бор ром этиши, шубҳасиз.

УЎК 821.512.133–1

КБК 84(5Ў)1

ISBN 978-9943-03-766-3

© Гафур Ғулом номидаги  
наприёт-матбаа ижодий  
уйи, 2016

\* \* \*

Ашрақат мин акси шамсил-каъси анворул-худо,  
«Ёр аксин майда кўр» деб, жомдин чиқти садо.

Ғайр нақшидин кўнгул жомида бўлса занги гам,  
Йуқтур, эй соқий, майи ваҳдат масаллик ғамзудо.

Эй, хуш ул майким, анга зарф ўлса бир синган сафол,  
Жом ўлур гетийнамо, Жамшид, ани ичкап гадо.

Жому май гар буйладур, ул жом учун қилмоқ бўлур,  
Юз жаҳон ҳар дам нисор, ул май учун мишг жон фидо.

Дайр аро хуш аҳли расво бўлғали, эй мугбача,  
Жоми май тутсанг мени девопадин қил ибтидо.

Токи ул майдин кўнгул жомида бўлғач жилвагар  
Чехраи мақсуди маҳв ўлғай ҳам ул дам моадо.

Ваҳдате бўлғай муяссар май била жом ичраким,  
Жому май лафзин дегап бир исм ила қилғай адо.

Сен гумон қилгандин ўзга жому май мавжуд эрур.  
Билмайин нафй этма бу майхона аҳлин, зоҳидо.

Ташналаб ўлма, Навоий, чун азал соқийсидин  
«Ишрабу, ё айюҳал-атшон» келур ҳар дам нидо.

\* \* \*

Қўргали ҳуснунгни зору мубтало бўлдум санга,  
Не балолиғ кун эдиким, ошно бўлдум санга.

Ҳар неча дедимки кун-кундин узай сендин кўнгул,  
Ваҳки, кун-кундин батаррак мубтало бўлдум санга.

Мен қачон дедим вафо қилғил, манга зулм айладинг,  
Сен қачон дединг фидо бўлғил манга, бўлдум санга.

Қай пари пайкарға-дерсен-телба бўлдунг бу сифат,  
Эй парийпайкар, не қилсанг қил манга, бўлдум санга.

Эй кўнгул, тарки насихат айладим аввора бўл,  
Юз бало етмаски, мен ҳам бир бало бўлдум санга.

Жоми Жам бирла Хизр суйи насибимдур мудом,  
Соқие, то тарки жоҳ айлаб гадо бўлдум санга.

Ғусса чангидин навое топмадим ушшоқ аро,  
То Навоӣдек асиру бенаво бўлдум санга.

\* \* \*

Кўнглум ўртансун агар ғайрингга парво айласа,  
Ҳар кўнгул ҳамким сенинг шавкўнгни пайдо айласа.

Ҳар киши васлин таманно айласам навмид ўлай,  
Ҳар киши ҳамким сенинг васлинг таманно айласа.

Ўзгалар ҳуснин тамошо айласам чиқсун кўзум,  
Ўзга бир кўз ҳамки ҳуснунгни тамошо айласа.

Ғайр зикрин ошкоро қилса лол ўлсун тилим,  
Қайси бир тил ҳамки зикринг ошкоро айласа.

Рашқдин жонимға ҳар наргис кўзи бир шуъладур,  
Боғ аро ногаҳ хиром ул сарви раъно айласа.

Йўқ оғиздин нукта айтур маҳвашимдек бўлмағай,  
Гар куёш ҳар заррасидин бир Масиҳо айласа.

Офият жонимға етти, эй хуш ул муғким, мени  
Бир қадаҳ бирла харобот ичра расво айласа.

Келтурунг дафъи жунунумға парийхон, йўқ табиб  
Ким ул ансабдур пари ҳар кимни шайдо айласа.

Субҳдек бир дамда гардун қўймағай осорини,  
Ногаҳ аҳли сидқ кўнгли меҳрин ифшо айласа.

Даҳр шўҳиға, Навоий, сайд бўлма нечаким,  
Кун узори узра тун зулфин мутарро айласа.

\* \* \*

Не наво соз айлагай булбул гулистондин жудо,  
Айламас тўтий такаллум шаққаристондин жудо.

Ул қуёш ҳажринда қўрқармен фалакни ўртагай  
Ҳар шарореким, бўлур бу ўтлуғ афғондин жудо.

Дема, ҳижронимда чекмайсен фиғону нола қўп,  
Жисм айларму фиғон булган нафас жондин жудо?

Ҳажр ўлумдин талх эмиш, мундин сўнг, эй гардун, мени  
Айлагил жондин жудо, қилғунча жонондин жудо.

Бўлса юз минг жоним ол, эй ҳажр, лекин қилмағил  
Ёрни мендин жудо ёхуд мени андин жудо.

Васл аро парвона ўртанди ҳамоно билдиким,  
Қилғудекдур субҳ ани шамъи шабистондин жудо.

Бир эясиз ит бўлуб эрди Навоий ёрсиз,  
Бўлмасун, ё рабки, ҳаргиз банда султондин жудо.

\* \* \*

Қон ёшим йўлуида томмайдуз қўзум гирён бўлуб,  
Ким, оёғиңга тушубтур қўз қораси қон бўлуб.

Ғунчадек қўнғлум чекар уи, гарқ ўлуб хуноб аро  
Сўз дегаида оғзинг икки лаъла аро пинҳон бўлуб.

Сўрса Мажнун ишқ даиғида мени, айт, эй рафиқ  
Ким, қуюндек итти бу водийда саргардон бўлуб.

Ҳажри қўнғлумни бузуб, гам сайли ҳамвор эғти, вой  
Ким, асар ҳам йўқтур ул маъмурадин вайрон бўлуб.

Тиғи худ ўғти суубат кўрки муҳлик яраси,  
Бу замон бошимға қолиғтур балойи жон бўлуб.

Ҳар замон оғзинг хаёли санчилур қўнғлум аро,  
Ғуйиё бу ғунча ани захм этар пайкон бўлуб.

Чарх ушшоқ охи ўқидин магар ваҳм эғдиким,  
Қубба қилди меҳрини уз ҳайъати қалқон бўлуб.

Ҳашр хуршидига моний фикр қилмассен, не суд,  
Атласи гардун саропарданға шодурвон бўлуб.

Эй Навоий, фоший ул ёр истасангким, хўб эмас,  
Жоғни севмаклик баҳона уртада жоғон бўлуб.



\* \* \*

Зулфу юздин сунбулунгни гул уза таркатма кўп,  
Даҳр боғида гулу сунбул исин бутратма кўп.

Кўзларингим, масти хоболуд эрур кўп овлама,  
Ҳар сари уйқуға борган фитнани уйғатма кўп.

Зулфиға, эй мушк, истарсен қаримчи бандалиғ,  
Йуқ ҳадинг кечқил бу савдодип ўзунгни сотма кўп.

Уйнай-уйнай ўлтурур бир-бир улусни кўзларинг,  
Шўх қотилларни жонлар қасдиға уйнатма кўп,

Тийрадур Мажнунки, меңдек дебсен ани, эй хирад,  
Ақлу ҳуш аҳлини бу девонаға ўхшатма кўп.

Эйки, мужгондин ясол туздунг кўнгуллар сайдиға,  
Кўз юмуб очқунча ушбу хайлни кўзғатма кўп.

Эл била ҳар дам қадаҳ янглиғ кулуб, эй мугбача,  
Қоп ёшим сочиб суроҳийдек мени йиғлатма кўп.

Сафҳайи хотирда, эй ориф, керактур ёру бас,  
Софийи ваҳдатқа хошоки хавотир қотма кўп.

Чун Навоий қисмати жоми май ўлмиш, эй фақиҳ,  
Сарзаниш айлаб анга санги маломат отма кўп.

\*\*\*

Субх эрур соқию мен махмурмен, сен майпараст,  
Тут куёшдек жомни, мониъ недур бўлмоққа маст.

Тийра шоми ҳажр аро, ваҳ, асру куп чектук хумор,  
Маст ўлали бу нафаским, васл субҳи берди даст.

Кун бийик чиққунча ҳўю нолани паст этмали,  
Куп бийик чиққай бугунким бўлғабиз биз ерга паст.

Анжуман аҳли юзин гулгул қилали май била,  
Меҳрдин топқунча анжум гуллари бир-бир шикаст.

Чарх мотам еткурур, биз дағи онча йиғлали,  
Ким, куҳан ғамхонаси ул сайлдин қилсун нишаст.

Гар шафоатқа малойик келса, номаҳрам дебон,  
Меҳр шаклидин фалак йўлин қилали хорбаст.

Тонғ эмас бўлса Навоий маст то шоми абад,  
Ким, азал субҳида бўлмиш қисмати жоми аласт.

\* \* \*

Долазор эрмаски, охимдин жахонга тушти ўт,  
Йук шафақким, бир қироқдин осмонга тушти ўт.

Дедилар: эл хонумонин уртар ул рухсор ўти,  
Бу сўз эшиткач, мени бехонумонга тушти ўт.

Оразингнинг ламъаси куйдурди сабрим хайлини,  
Барқи офат чақилиб ул корвонга тушти ўт.

Ўқларинг кўнглумга тушкач куйди ҳам кўз, ҳам бадан  
Ким, куяр ўлу қуруғ чун найситонга тушти ўт.

Совуруб гул хонумонинму қуюн рангин экин,  
Ё фалак бедодидин сарви равонга тушти ўт.

Куйдум ул дамким, юз очдинг халқни куйдургали,  
Элга ўт солдинг вале, мен нотавонга тушти ўт.

Эй Навоий, билки оҳе чекмишам беихтиёр,  
Десаларким, бешайи Мозандаронга тушти ўт.

\* \* \*

Нутқи жон бермак қилур ул лаъли хандон бирла баҳс,  
Рост Исодекки қилғай оби ҳайвон бирла баҳс.

Ёр дерким, баҳс қил эрним билаким, не учун  
Кўнглунг олиб қасди жон этти қилай жон бирла баҳс.

Эй кўнгул, гар ақл этар манъи жунуним не жадал,  
Айб эрурким, аҳли дониш қилса нодон бирла баҳс.

Жонни жонон гар тилар, биллахки, миннат жонғадур,  
Ҳар нечук ҳукм этса, тегмас жонға жонон бирла баҳс.

Носиҳо, қилма жадал, айрил кийиклардин дебон,  
Олими шаҳр этмагай ғули биёбон бирла баҳс.

Фақр кўйида мусаллам тут не қилсанг истимоъ,  
Ориф эрмас ҳар кишиким қилса ирфон бирла баҳс.

Эй Навоий, ҳар нечук зулм этса, чек, дам урмағил  
Ким, гадо ҳадди эмас ҳеч ишда султон бирла баҳс.

\* \* \*

Эй гадоингнинг гадои барча аҳли тахту тож,  
Ким, гадоингдур, анга йўқ тахт ила тож эҳтиёж,

Кўзларинг оз журм учун қилса иғоб эрмас ажаб,  
Бор муайянким, булур беморлар нозук мизож.

Гар санавбар тузмамиш сарвинг хилофин кўнглида,  
Ел чинор илги била невчун урар юзига кож.

Эйки, кўнглумни бузуб, дерсен, хаёлимни чиқар,  
Ҳеч ким вайронадин ганж истамас ҳаргиз хирож.

Сен жафо қилгач, кўнгул жон бирла тарким тугилар,  
Бўлса шаҳ золим, эл ичра зулмға эрмиш ривож.

Ҳажрдин дод истадим, дединг, сабур ўл вой ким  
Тоза доғимға ёнар ўт бирла айларсен илож.

Чун фано гарди ёнар, не суд, тахти жоҳинга,  
Кўкнинг анжумдин мукалал атласин қилсанг дувож.

То гадоингдур Навоий тахт ила тож истамас,  
Эй гадоингнинг гадои барча аҳли тахту тож.

\* \* \*

Хусни ортар юзда зулфин анбар афшон айлагач,  
Шамъ равшанроқ бўлур торин паришон айлагач.

Юзни гуллардин безабму бизни қурбон айладинг,  
Ё юзунга тегди қонлар бизни қурбон айлагач?

Тийг ила пайконларинг етти кўнгул бўлгоч хароб,  
Сув қуюб тухм эқтинг, ул кишварни вайрон айлагач.

Қон эмаским ётти гулгун ҳудла жаннат хозини,  
Ишқ мақтулин шаҳид айларда урён айлагач.

Ошкор айлаб юзин кўзумни ҳайрон айлади,  
Ё шурун олди кўнгул кўзумни ҳайрон айлагач.

Жонга қуйгач нақди ишқинг қилди кўнглумни ҳалок,  
Ултурур маҳрамни султон ганж пинҳон айлагач.

Эй Навоий, ишқ агар кўнглунгни мажруҳ этмади,  
Бас недурким, қон келур оғзингдин афғон айлагач?!

\* \* \*

Зиҳе тилинг ана афсаҳ такаллумида фасиҳ,  
Сен амлах ўлдунг, агар дилраболар ўлди малиҳ.

Тулуъи субҳи саодат юзунг сабоҳатидин,  
Зиҳе камоли сабоҳат, зиҳе жамоли сабиҳ.

Хаамири мояӣи жисмингдин ортқанни қазо,  
Ики баданда қилиб руҳ атади Хизру Масиҳ.

Фалакни чок қилиб ўтганингда гар баъзи  
Таваҳҳум айлади, шаққул-қамарда бўлди сариҳ.

Қадам қуёш уза қўйдунг уруж шоми не тонг,  
Кафингни гар яди байзоға қилсалар таржиҳ.

Эрур каломеким, анда ҳуруфи иллат йўқ,  
Қаю ҳадиски, сендин баёнға келди саҳиҳ.

Эмас Навоӣю мадҳинг демакка ҳад, басдур  
Анга бу қадрки, модихларингға бўлса мадиҳ.

\* \* \*

Одамки, башар насли силкига эрур пайванд,  
Сувратда санга волид, маънода санга фарзанд.

Юсуфки, жамол ичра маъдум эди монанди,  
Топмади малоҳатда хуснини санга монанд.

Исо дамидин улганким, рух топар эрди,  
Билгачки, топар дининг, жон топти бўлуб хурсанд.

Даврон чаманидин сен ул лаҳзаки, чиқдинг, гул  
Тирноғлар ила қилди рухсорини юз парқанд.

Шаҳларға гадо андоқким келди букун муҳтож,  
Тонгла бўлубон шаҳлар эҳсонига ҳожатманд.

Гесу санга бўлмишдур чун силсилаи мақсуд,  
Мажнунунг эрур жонлар, қил силсила бирлан банд.

Шаккарга узубатда нутқунг не ажаб кулса  
Ким, эрнингга эш бўлмиш ахлоқ аро шаккарханд.

Йўқ бўлди каломингдин асфори само барча  
Асфори самовийдин бўлған кеби йўқ пожанд.

Не келса Навоийга сендин юз эвурмаским,  
Ул зарра дурур, сен меҳр, ул бандаву сен хованд.



\* \* \*

Эй орази насрин, сочи сунбул, қади шамшод,  
Булбул кеби ҳажрингда ишим нолаву фарёд,

Сайд ўлди кўнгул кўзларинга, ваҳ, қутулурму  
Бир қушки, анинг қасдида бўлгай ики сайёд.

Ул мактаб ароким ўқудунг ноз румузин,  
Ғуёеки, вафо илмин унутмиш эди устод.

Ашкимни кўруб тез бўлур кўнгли жафоға  
Оре, итимас чунки суйи бўлмаса фўлод.

Мингдин бир эмас ўз юраги захмларидин,  
Ҳар нечаки тоғ бағрини захм айлади Фарҳод.

Ўлугни киши дафн эта олмас вале ҳар кун  
Юз тийғ қилур дафн кўзунг бўлғали жаллод.

Гул яфроғи тирноғлар эрур бу чаман ичра,  
Булбул пару болини юлуб бергали барбод.

Не айб, Навоий кеби девоналиғ этса,  
Ҳар одамийким, бўлса анинг ёри парийзод.

\* \* \*

Фурқатингдин заъфарон узра тўкармен лолалар,  
Лолалар эрмаски, бағримдин эрур парголалар.

Дур тишингдин донайи сабрим қолур бебар десам,  
Кулуб айтурким, экиннинг офатидур жолалар.

Барги гул узра ёпишибдур шакар ҳар саридин,  
Ё магар лаълинг уза қайнабдурур табхолалар.

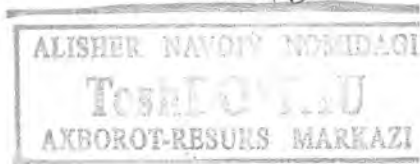
Тола-тола най ўкунг кўксумда гўё синдиким,  
Теврулуптур нотавон кўнглумда бир-бир толалар.

Фитналик тўққуз фалак гирдингда, жоно, турфаду  
Ким, кўруптур бир қуёш давринда мундоқ ҳолалар.

Бордилар аҳбобу мен йиғлармен ўз аҳволима,  
Корвондин қолған ит янғлиғки, қилғай ноалар.

Кўҳи ғам бўлди Навоий, лолалар гулгун сиришк  
Тоғ агар будур, бале, ашк ўлғусидур лолалар.

36312



\* \* \*

Кўзунг не бало қора бўлуғтур  
Ким, жонга қора бало бўлуғтур.

Мажмуъи давони дард қилди  
Дардингки, манга даво бўлуғтур.

Ишқ ичра анинг фидоси юз жон,  
Ҳар жонки, санга фидо бўлуғтур.

Бегона бўлуғтур ошнодин,  
Бегонага ошно бўлуғтур.

То қилди юзунг ҳавоси жоним,  
Юз сари анга ҳаво бўлуғтур.

Боқий топар улки, бўлди фонийи,  
Раҳравга бақо фано бўлуғтур.

То тузди Навоӣ ояги ишқ,  
Ишқ аҳли аро наво бўлуғтур.

\* \* \*

Ҳар қачонким кемага ул ой сафар рахтин солур,  
Мавжлуғ дарё кеби ошуфта кўнглум қўзғалур.

Йиғлама, эй кўз, недин соҳилға чиқмас кема деб  
Ким, ёшинг дарёсидур ҳар сариким эл кўз солур.

Титрабон сиймобдек кўнглум, етар жон оғзима  
Тунд ел таҳрикидин ҳар дамки, дарё чайқалур.

Сабр кўнглумда, кўнгул ул ойда, ул ой кемада,  
Ваҳки, бориб телмуруб кўз, мунграйиб жоним қолур.

Дам тутулғандин ўлар элдек етибмен ўлғали  
Сурмасун деб кемасин баским нафаслар асралур.

Кирма савдо баҳриға оламдин истаб судким,  
Сийм нақди тушса, лекин умр нақди сийғалур.

Ғарқ этар баҳри фано ғам заврақин, эй пири дайр,  
Илгига чунким Навоий бода каштийсин олур.

\* \* \*

Ёр бордию кўнглумда анинг нози қолиптур,  
Андокки қулоғим тўла овози қолиптур.

Кўз хонасини қилди барандохта бу ашқ,  
Кўз борди вале хонабарандози қолиптур.

Кўнглум қуши то сунбулунгуз домиға тушти,  
Булбул кеби ҳар гул сори парвози қолиптур.

Ул қуш сафар айлаб не тараб гулбунин очқай  
Ким, боғ аро бир сарви сарафрои қолиптур.

Мен ишқ румузин демай ўлдум, сафар этким,  
Фарҳод ила Мажнуннинг ўкуш рози қолиптур.

Тақлид қилиб кўнглума ишқ аҳли чекар оҳ,  
Ул бордию эл ичра саровози қолиптур.

Ҳижрону висолин кўпу оз дема Навоий,  
Юз шукр деким, кўпи бориб, ози қолиптур.

\* \* \*

Ёр бордию кунглумда анинг нози қолиптур,  
Андоққи қулоғим тўла овози қолиптур.

Кўз хонасини қилди барандохта бу ашк,  
Кўз борди вале хонабарандози қолиптур.

Кунглум қуши то сунбулунгуз домиға тушти,  
Булбул кеби ҳар гул сори парвози қолиптур.

Ул қуш сафар айлаб не тараб гулбунин очқай  
Ким, боғ аро бир сарви сарафрози қолиптур.

Мен ишқ румузин демай ўлдум, сафар этким,  
Фарҳод ила Мажнуннинг ўкуш рози қолиптур.

Тақлид қилиб кунглума ишқ аҳли чекар оҳ,  
Ул бордию эл ичра саровози қолиптур.

Ҳижрону висолин кўпу оз дема Навоий,  
Юз шуқр деким, кўпи бориб, ози қолиптур.

\* \* \*

Оразин ёшқач кўзумдин сочилур ҳар лаҳза ёл,  
Уйлаким пайдо бўлур юлдуз, ниҳон бўлғач куюш.

Қут бир бодому ерим гунайн меҳроб эди,  
Форати дин этти ногаҳ бир балолиғ кўзу қош.

Бу дамодам оҳим иффо айлар ул ой ишқини,  
Субҳнинг бот-бот дами андоққи айлар меҳр фош.

Бўсае қилмас мурувват асру қаттиқдур лабинг  
Десам, оғзи ичра айтур лаъл ҳам бор навъи тош.

Новакинг кўнғлумга киргач жон талашмоқ бу экин  
Ким, қилур пайкониини кўнғлум бида жоним талош.

Умри жовид истасанг фард ўлки, бўстон Хизридур,  
Сарвким, даъб айлади озодалиғ бирла маош.

Қоши олдинда Навоий берса жон айб этмангиз,  
Гар будур меҳроб, бир-бир қайғусидур барча бош.

\* \* \*

Бода мени айлади зухду риёдин халос,  
Зухду риё йўқки, минг ранжу анодин халос.

Ўзлугума ўт солиб берди манга ишқ даме  
Зухду вараёдин фароғ, дарду балодин халос.

Жонни халос айлади жоми фано зухддин,  
Ё раб, ани айлама жоми фанодин халос.

Ёр ила ағёрдин бир нафас айрилмасун,  
Кимки тилар бўлмағай нозу жафодин халос.

Кўнглаума ёғдурди ўқ чарх фироқинг тунни,  
Мумкин эмас бўлмоғи мунча яродин халос.

Хуснунгга токим назар бўлгуси наззора гар  
Бўлмағунг айлаб жафо аҳли вафодин халос.

Ўзни Навоий халос истамас ўз ёридин,  
Ё раб, ани қилма ул моҳлиқодин халос.



\* \* \*

Кечти умрум нақди ғафлат бирла нодоғлиғда ҳайф,  
Қолгани сарф ўлди андуху пушаймонлиғда ҳайф.

Жонға бир душворлиғ қўймай риёзат ранжидин,  
Сарф бўлди нақди авқотим тан осонлиғда ҳайф.

Боғладим паймонадин паймон, фиғонким, ақлу дин  
Бўлди бу паймонаву ул сустпаймонлиғда ҳайф.

Эй мусулмонлар, билингким, бўлди умрум ҳосили  
Нафси кофир фитнасидин номусулмонлиғда ҳайф.

Ҳайфким, нафъ айламас ҳар печаким тортиб илик,  
Десам ўз аҳволима бу навъ ҳайронлиғда ҳайф.

Андоқ иш қилким, пушаймон бўлмағайсенким, эмас  
Ҳеч осиф чун иш хато бўлди пушаймонлиғда ҳайф.

\* \* \*

Ёрдин айру кўнгул мулкедурур султони йўқ,  
Мулкким султони йўқ, жисмедурурким, жони йўқ.

Жисмдин жонсиз не ҳосил, эй мусулмонларким, ул  
Бир қора туфроғдекдурким, гулу райҳони йўқ.

Бир қора туфроғким, йўқтур гулу райҳон анга,  
Ул қоронғу кечадекдурким, маҳи тобони йўқ.

Ул қоронғу кечаким йўқтур маҳи тобон анга,  
Зулматедурким, анинг сарчашмаи ҳайвони йўқ.

Зулматеким, чашмаи ҳайвони анинг бўлмағай  
Дўзахедурким, ёнида равзаи ризвони йўқ.

Дўзахеким равзайи ризвондин ўлғай ноумид,  
Бир хуморедурки, анда мастлиғ имкони йўқ.

Эй Навоий, бор анга мундоқ уқубатларки, бор  
Ҳажрдин дардию лекин васлдин дармони йўқ.

\* \* \*

Мен жаҳондин кечтиму кечмас менинг жонимдин эл,  
Мен илиг жондин юдум, чекмас илиг қонимдин эл.

Тўш-тўшумдин баски расволиғ ўти лов-лов ёнар,  
Ҳар тараф йўлдин чиқарлар ўтсалар ёнимдин эл.

Бахтим уйқусиға гўёким сурудедур ҳазин,  
Кўйида буқим уюмас ҳар тун афғонимдин эл.

Танимаслар бир-бирин ёғқан мазаллат гардидин,  
Сўрғали холим кириб чиққунча вайронимдин эл.

Менда тумори жунундек печ, ваҳким, беҳабар,  
Ҳар тараф кўнглумда қонлиғ доғи пинҳонимдин эл.

Истарам, эй Хизр, келгаймен қилиб жон бирла тавф,  
Қаъбайи кўйин хабар топқунча борғанимдин эл.

Эй Навоий, қилмағайлар айб агар девонамен,  
Ул парий васфин ўқуған сойи девонимдин эл.

\* \* \*

Қаро кўзум келу мардумлуг эмди фан қилғил,  
Кўзум қаросида мардум кеби ватан қилғил.

Юзунг гулига кўнгул равзасин яса гулпан,  
Қадинг ниҳолига жон гулшанин чамаи қилғил.

Таковарингга багир қонидин ҳино богла,  
Итингга ғамзада жон риштасин расан қилғил.

Фироқ тогида топилса туфроғим, эй чарх,  
Хамир этиб яна ул тоғда кўҳкан қилғил.

Юзунг висолига етсун, десаиғ, кўнгулларни,  
Сочингни боштин-аёғ чин ила шикаи қилғил.

Хазон сипоҳига, эй боғбон, эмас мошиъ,  
Бу боғ томида гар игнадин тикан қилғил.

Юзида терни кўруб улсам, эй рафик, мени  
Гулоб ила юву гул баргидин кафан қилғил.

Навоий анжумани шавқ жон аро тузсанг,  
Ашинг бошоғлиғ ўқин шамъи анжуман қилғил.

\* \* \*

Кўнглунг истар ёрлар бирла ҳамеша шод бўл,  
Мендину кимдинки, кўнглунг истамас, озод бўл.

Гарчи сабрим уйи янглиг айладинг вайрон мени  
Доимо, ё рабки, ҳуснуи мулкидек обод бўл.

Мен чекиб андуҳ ўлай, эй жони бўлсун ул Масиҳ  
Соврул, эй чархи нигун, в-эй даҳри дун, барбод бўл.

Бевафолар зулму бедодига эрмассен ҳариф,  
Эй синук кўнглум, агар худ шиша, гар пўлод бўл.

Тутгум улмақдин тирилмак ҳажрида тенгдур манга,  
Эмди гар бергил зилоли Хизр, агар жаллод бўл.

Чекма бошким эмин эрмассен хазон ягмосидин,  
Бу чаман ичра агар савсан, агар шамшод бўл.

Эй Навоий, олам аҳлига чу йук эрмиш вафо,  
Келу мундин нари, бекаслик била муътод бўл.

\* \* \*

Тун оқшом бўлдию келмас менинг шамъи шабистоним,  
Бу андух ўтидин ҳар дам қуяр парвонадек жоним.

Не ғам кўргузса кўксум порасин чоки гирибоним,  
Кўрунмас бўлса кўксум ярасидин доғи пинҳоним.

Ғамидин дурри макнундек, сиришким оқти Жайхундек,  
Музайян қилди ғардундек жаҳонни ашки ғалтоним.

Фалак ҳам тўлди кавкабдин, қуёш ҳам тушти ашҳабдин,  
Келиб тушмас бу маркабдин менинг хуршиди рахшоним.

Жаҳонни зулмат этти чаҳ, бу зулмат ичра ўлгум, ваҳ,  
Манга бўлсанг не Хизри раҳ, етиб, эй оби ҳайвоним.

Дема кўктин қуёш кетмиш, фалакка тийралик етмиш,  
Ул ой ҳажрида тор этмиш фалакни дуди афғоним.

Навоий кеби ҳижрондин, бу оқшом ўлдум афғондин,  
Ғамим йўқ буйла юз жондин, етиб гар келса жононим.

\* \* \*

Ишқ ила бўлдум масал, савдо била афсона ҳам,  
Шукрлиллоҳим, яна ошиқмену девона ҳам.

То унутди ошнолиғ расмин ул бегонаваш,  
Ошно йиғлар менинг ҳолим кӯруб, бегона ҳам.

Ғам туни мендурмен оху ашқдин шамъим ўчуб,  
Бошима емрулғали турмиш бузуғ кошона ҳам.

Элга меҳринг бор, бузуқ кўнглумга ҳам бир зарра бок  
Ким, қуёшнинг тобидин маҳрум эмас вайрона ҳам.

Эй малоҳат шамъи ҳар соат мени куйдурмаким,  
Кўп ёрумас шамъ агарчи уртанур парвона ҳам.

Йуқ, бу дайр ичра берур жоми ажал таъмини май  
Ким, эрур паймона тўлмоқдин нишон паймона ҳам.

Эй Навоий, гар десанг, ул турфа қушни сайд этай,  
Риштайи жисмингни дом эт, кўз ёшингни дона ҳам.

\* \* \*

Меҳр кўп кўргуздум, аммо меҳрибоне топмадим,  
Жон бaсе қилдим фидо, ороми жоне топмадим.

Ғам била жонимға етгим ғамгусоре кўрмадим,  
Ҳажр ила дилхаста бўлдум, дилситоне топмадим.

Ишқ аро юз минг маломат ўқиға бўлдум нишон,  
Бир камон абруда тузлуқдин нишоне топмадим.

Кўнглум ичра сарв ўқдур, ғунча пайкон, гул тикан  
Даҳр боғи ичра мундоқ гулситоне топмадим.

Ҳусн мулки ичра сендек шоҳи золим кўрмадим,  
Ишқ кўйида ўзумдек нотавоне топмадим.

Кўп ўқудум Вомиқу Фарҳоду Мажнун қиссасин,  
Ўз ишимдин бўлжажаброқ достоне топмадим.

Ул амон ичинда бўлсун, эй Навоий, гарчи мен  
Бир замон ишқида меҳнатдин амоне топмадим.

Табъ ғанжидин маони хурдасин, юз қатла ҳайф  
Ким, нисор этмакка шоҳи хурдадоне топмадим.



\* \* \*

Ер юзини тугти ашким, кўкка етти нолишим,  
Юқори тенгрию қуйи сендин ўзга йўқ кишим.

Ложарам девонаву расвойи олам бўлғамен,  
Чун тушуттур, эй парийпайкар, сенинг бирла ишим.

Тиш қадабмен лаълинг узмасмен андин бу тамаъ  
Анбури ҳижрон била бир-бир суғурсалар тишим.

Ҳар дам иссиғ ашқу совуғ оҳдин дармондамен,  
Юзу зулфунг даврида мундоқ кечар ёзу қишим.

Тийралик дуду шафақдур шуълаву анжум шарор  
Гўйиёким солди ўт ҳижрон тунига қарғишим.

Меҳри йўқлуқтин эрур ҳар тун синони оҳ ила,  
Кўк ҳисори хайли бирла тонгга теғру санчишим.

Эй Навоий, гар сенинг нолангга йиғлар андалиб,  
Бир кун ул гул кўнглига ҳам кор қилғай нолишим.

\* \* \*

Арғувоний тўнмудурким киймиш ул сарви равон.  
Ё магар сарв равон қилмиш либосин арғувон.

Сарвнинг ҳар барги бағрим қонидин сероб эрур,  
Йуқса бўлмас арғувоний барглик сарви равон.

Сарвдин то топти зийнат арғувон юз шавқ ила,  
Бошқа санчар арғувон ҳар зод сарви навжавон.

Арғувону сарв истармен чаманда, то мени  
Арғувоний тўн била ул сарв қилди потавон.

Кўргузур қадду либосинг шавқидин қонлиғ мижа,  
Кўзда ҳар дам арғувону сарвдин бир корвон.

Арғувоний тўн била қатл айламас ул сарвким,  
Қон ила қилмиш либосин арғувоний бир авон.

Арғувону сарвдин то даҳр боғи зебдур,  
Бўлсун улким даҳр аро ҳам шоҳ эрур, ҳам паҳлавон.

\* \* \*

Не тиригмен, не улуг, не соғ, не бемормен,  
Айта олманким, фироқингдин не янглиғ зормен.

Нуктайи оғзинг ғамидин тортибон жадвалдек ох,  
Ашк сайлин оқизиб саргашта чун паргормен.

Дустлар, кунглум ҳадисин демангиз тенгри учун  
Ким, мен ул девонайи саргаштадин безормен.

Кунглагингдинким топар жон дам-бадам Юсуф иси,  
Эй азизим, мен ҳам ул кунглак аро бир тормен.

Бир қуёш ҳажринда тундек рўзгорим тийрадур,  
Тонг эмас гар тун кеби мотам тутуб йиғлармен.

Майда афюн эзгил, эй муғким, бу эски дайр аро,  
Телбарармен ғуссадин гар бир нафас хушёрмен.

Невчун эл душному таънидин бўлай ошуфтаҳол,  
Эй Навоий, чун неким дерлар юз онча бормен.

\* \* \*

Азал наққоши тарх айларда гул барги намудорин,  
Магар паргор қилди булбули саргашта минқорин.

Қазо машшотаси парвоналар жисми кули бирла  
Ҳамоноким, ёрутди шамънинг миръоти рухсорин.

Дегин, Мажнун қора жонининг узган риштасидиндур  
Ки, сунъ илги мутарро қилди Лайло зулфи зуннорин.

Магар Фарҳод жонидин сизиб қонидин этти ранг  
Қадар сувратгари Ширин лаби лаъли шакарборин.

Тарозу барги гул, ип риштайи жон, тош лаъл этти  
Чекарда хозини ҳикмат лабинг ёқути миқдорин.

Қароғларим эмастур, балки топқач кўзга қоқмишмен,  
Итардин ваҳм этиб, рахшинг ситомин, балки мисморин.

Аёгинг кирпигимдин оғриған булса, ёриб кўксум  
Исиқ конимға қўйким, ул ҳино-ўқ, чексун озорин.

Харобот аҳли уру доғ, дерким, куйдурунг, соқий,  
Даво йўқ сирмабон қочмоқдин ўзга шайх дасторин.

Магар бўлди қуюн туфроғ ила ел, май, су бирла ўт,  
Ясарда масти саргардон Навоий хилқати зорин.

\* \* \*

Тушти ўт кўнглум уйига оҳи дардолуд ила,  
Кўзда кирпик дема бу равзан, қорармиш дуд ила.

Телба ит деб ҳар тараф йўлдин қочарлар аҳли ҳуш,  
Ўт сочиб оғзим, югурсам жисми гардолуд ила.

Чарх сайр этмас, нечук субҳ истагаймен ғам туни,  
Жавфи чун мадрус эрур бу шоми қийрандуд ила.

Юсуфум ҳажрида Яъқуб ғам ичра, мутрибо,  
Уйламенким, хушлуғум йўқ нағмаи Довуд ила.

Дема ҳар дардингга айлай бир даво, кўйким ўлай  
Ким, малул ўлғунгдурур бу дарди номаъдуд ила.

Шаҳ тилар давлат бақосин, мен гадо ёр оғзини,  
Ранжадур шоҳу гадо бир коми номавжуд ила.

Эй Навоӣ, қилдилар дунёни рад аҳли қабул,  
Гар десанг мақбул ўлай, ёр ўлма бу мардуд ила.

\* \* \*

Соқие, талх ўлди айшим ҳажр бедоди била,  
Тут ачиғ майким, ичай Мирзо Чучук ёди била.

Сипқариб жоми сипеҳр ақдохин айлай рез-рез,  
Неча чеккаймен забунлуғ чарх бедоди била.

Зухд кўнглум кўзгусин қилмиш мукаддар, эй ҳариф,  
Синдурурмен тавба пири ишқ иршоди била.

Бевафолиғ гар будурким, қилди ул шўх, эй кўнгул,  
Сарфа қилмас ошнолиғ Одам авлоди била.

Ваҳки, синди нахли уммидим, хушо, ул боғбон  
Ким, эрур хушҳол бир навраста шамшоди била.

Чун ҳудой Лайло қулоғин ёлқитур, Мажнун, не суд,  
Тоғни гар келтурур афғонга фарёди била.

Эй Навоий, ишқ саҳросида худ кўйдунг қадам,  
То нечуклашкайсен ул поёни йўқ водий била.

\* \* \*

Ишқ аро ишлар тушар эрмиш кишининг бошига  
Ким, қушар эрмиш бағир парголасин қон ёшига

Қон лаби ҳажриндаким, юкги саросар, қилди лаъл  
Ишқ бошим узра ёгдурған маломат тошига.

Қошидин нақдин уғурларга ҳамопо бўлди хам,  
Ул ёшунсун деб, тери бўркин чекиптур қошига.

Бўлди рангомизлиқ оқу қизил гулдин магар  
Оразинг рангин эзарда сувратинг наққошига.

Асра сийминг, эй ғаний, май берки йўқ туфроқча,  
Берса олам нақдини дайри фано қаллошига.

Остони зебиға тонг йўқ егурсам ашқу оҳ,  
Гаҳ булут саққосиға, гоҳе сабо фаррошиға.

Эй Навоий, таън агар қилмиш сенинг ишқингчи пайх,  
Ўз ишинг машғули бўл, боқма анинг қилмошига.

\* \* \*

Ул житар парголеси ашкимни гулгун қилдило,  
Шод этай деб нотавон кўнглумни маҳзун қилдило.

Ваъда айлаб жилвасин боғ ичра андоқким парий,  
Дашт уза овора қилмоғликқа Мажнун қилдило.

Деди, васлим бирла кўптин-кўп ғамингни кам қилай,  
Ани кундин-кунга ўксутмактин афзун қилдило.

Қутқарай деб чарх жавридин мени саргаштани,  
Анжуми пайкон била жисмимни гардун қилдило.

Зулфиға ваҳший кўнгул сайдин гирифтор эткали,  
Иўқ оғиздин бор эканча ҳадде афсун қилдило.

Муфлис эрдим май қилиб синғон сафодим жоми Жам,  
Хотирим вайронасин худ ганжи Қорун қилдило.

Ким Навоийдин салоҳ истар, эрур ғофил баса,  
Хирқау сажжодасин ул майға мархун қилдило.



\* \* \*

Жунун водийсиға мойил кўрармен жони зоримни,  
Тилармен бир йўли бузмоқ бузулган рўзгоримни.

Фалак бедодидин гарчи мени хокий ғубор ўлдум,  
Тилармен топмағайлар тутиёлиғқа ғуборимни.

Шак эрмас партаве тушкач уйи ҳам, рахти ҳам куймак,  
Чу ғуристон гадойи сермағай шамъи мазоримни.

Деманг қай сори азм эткунг, манга йўқ ихтиёр, охир  
Қазо илгига бермишмен инони ихтиёримни.

Туганди ашки гулгун, эмди қолмиш заъфароний юз,  
Фалак зулми бадал қилди хазон бирла баҳоримни.

Диёрим аҳли бирла ёрдин бошимға юз меҳнат,  
Не тонг бошим олиб кетсам кўюб ёру диёримни.

Ёмон ҳолимға бағри оғриғай ҳар кимсаким, кўрғай  
Бағир парғоласидин қонға булганган узоримни.

Ҳаётим бодасидин саргаронмен асру, эй соқий,  
Қадахқа захри қотил қуй, дағи дафъ эт хуморимни.

Жаҳон таркини қилмай, чунки тинмоқ мумкин эрмастур.  
Навоий, қил мени озод ўртаб йўқу боримни.

\* \* \*

Буду нобудум агар тенг бўлди жонон оллида,  
Зарра йўқу бори тенгдур меҳри рахшон оллида.

Кўзларимнинг чашмаси оллида уммон ҳажр аро  
Кўр биайниҳ уйладурким чашма уммон оллида.

Васл ичинда дузах ути бирла қўйған тоза доғ  
Оташин гулдек гумон қил доғи ҳижрон оллида.

Эй мусулмонлар, не ҳолатдурки, ишқ этмиш забун,  
Юз мусулмон ханлани бир номусулмон оллида.

Улки мажнун дейдилар, чиндурки ҳар дам кўргузур  
Чок бўлған кўнглагин бу жисми урён оллида.

Фақр ила шод ўлки, ҳар ким бўлса аҳли маърифат,  
Даҳр туфроғ бирла тенг бўлмоқ не имкон оллида.

Эй Навоий, жон сабо оллида, қилғаймен нисор,  
Бу гадо ҳолин деса етканда султон оллида.

\* \* \*

Ёлурун дардимни зоҳир қилди афгон оқибат,  
Асраган розимни ёйди сайли мужгон оқибат.

Ёлуруб эрдим багир чокини, ваҳким, қилди фол  
Ҳар тараф кўздин тарашпух айлаган қон оқибат.

Тиғи ҳажрингдин ниҳон кўксум шикофин, оҳким,  
Элга равшан айлади чоки гирибон оқибат.

Войким, кўксум шикофидин улусқа бўлди фаҳм,  
Ишқ ўти бағримга қўйган доғи пишон оқибат.

Шавқидин дам урмайин бедодиға хурсанд эдим,  
Ваҳки, бўлдум ҳажридин расвоии даврон оқибат.

Гар будур кофир кўзу зуннори зулфи, эй фақих,  
Бўлғудек мен дайр аро масту паришон оқибат.

Ишқ кўйида жунунумни мунодий айлади,  
Ҳажр тошидин мунаққаш жисми урён оқибат.

Даҳр бўстони аро саркаш ниҳоле кўрмадук,  
Соя янглиғ бўлмаган ер бирла яксон оқибат.

Эй Навоий, давлати боқий тиларсен васлидин,  
Ани касб этмак фано бўлмай не имкон оқибат.

\* \* \*

Шўх икки ғизолингни ноз уйқусидин уйғат,  
То уйқулари кетсун, гулзор ичида уйнат.

Тишлабки, сочинг ўрдунг, очқанда наришон қил,  
Офоқ саводинда жон ройихасин бутрат.

Кулбамга хўй афшон кел, зулфунг қилиб ошуфта,  
Анжум сипахин синдур, офоқ улусин қўзғат.

Ораз қуёшин очиб ашки қуруган кўзни  
Кўп ҳажрда йиғлатдинг, бир васлда ҳам йиғлат.

Бир оҳ ила кул бўлдум, эй чарх, тилаб тошиб,  
Фарҳод ила Мажнунға ошиқлик ишин ўргат.

Хоро тубига ётқунг, йўқ суд агар юз йил,  
Кўк атласи устида жисмингни ётиб ағнат.

Базм ичра Навоий кўн йиғлар эса, эй соқий,  
Ҳуш элтқучи дору жомиға анинг чайқат.

\* \* \*

Эй сабо, ҳолим бориб сарви хиромонимға айт,  
Йиғларимнинг шиддатин гулбарги хандонимға айт.

Буки анинг аҳду паймонида мен ўлсам дағи  
Яхши фурсат топсанг, ул бадъаҳду паймонимға айт.

Буки анинг зулфи зуннорида диним ҳосили  
Куфр ила бўлмиш мубаддал номусулмонимға айт.

Буки қилмишмен жаҳону жонни анинг садқаси,  
Юз туман жону жаҳондин яхши жононимға айт.

Буки юз жон садқаси қилсам пушаймон бўлмағум,  
Васлиға бир ваъда қилғандин пушаймонимға айт.

Буки юз минг фитнақўзлуг бўлса пайдо онсизин,  
Қилмағум наззора ҳаргиз қўзи фаттонимға айт.

Буки чок айлаб ёқа, усрук чиқар эл қасдиға,  
Мен ўлиб эл жон топар, бебок нодонимға айт.

Даҳр боғи гуллари ҳуснин вафосиз эрканин,  
Юзи гуд, жисми суман, қўйи гулистонимға айт.

Эй Навоий, ҳеч гулшаннинг сенингдек хушнаво  
Булбули йўқ эрканин шоҳи сухандонимға айт.

\* \* \*

Ишқ солди хонумоним ичра ўт,  
Лаъли оташноки жоним ичра ўт.

Нега еткан ерга ўртар халқни  
Бўлмаса оху фиғоним ичра ўт.

Қўнғлум эрмас таңдаким, ҳажринг аро  
Тушти жисми нотавоним ичра ўт.

Ўқларингнинг касратидин чектим оқ,  
Тушти андин найситоним ичра ўт.

Ҳажрдин куйди сўнгаклар, ваҳки, ишқ,  
Солди хошоки ниҳоним ичра ўт.

Соқийё, майдин су урким, солди давр  
Жони беному нишоним ичра ўт.

Эй Навоий, чун чақилди барқн ишқ,  
Тушти андин хонумоним ичра ўт.

\* \* \*

Эй гадоинг оллида мухтож аҳли тахту тож,  
Аҳли тож оллида андоқким гадоға эҳтиёж.

Ким гадоингдур бош индурмас дағи тортар аёк,  
Чархи аъло бўлса тахту меҳри анвар бўлса тож.

Лаъли серобинг бериптур оташин ранги била  
Офати жоним учун ут бирла суға имтизож.

Дарди ҳажримға буюрди, сабр дарди йуқ табиб,  
Заҳри қотил бирла муҳлик ранжима айлар илож.

Ой юзунг бирла талашди буки куктур орази,  
Панжаси бирла қуёш гуё юзига урди кож.

Эйки, бердинг ишқ султониға кунглунг кишварин,  
Англағилким жону ақлу дин эрур аввал хирож.

Хублар ургансалар, тонг йуқ, Навоий назмини  
Ким, аларнинг ҳусни анинг ишқидин топмиш ривож.

\* \* \*

Наргис ул күздек эмас, эй богбон, боқиб күз оч,  
Не учунким ул парий қиймоч эрур, бу бир талоч.

Айлади ошуфта савдойий димогим рағларин,  
Тонг елидин андаким бутрашти ул ошуфта соч.

Зулфи эгнига етар гар сочи ерта судралур,  
Тенгдурур қайдим учун гар бир қарич, гар юз қулоч.

Куйди жисму йиглабон қўнғлумда хатгинг шавқидур,  
Гарчи мумкин йуқ қукармак су била куйган ёғоч.

Ишқ оламсуз келди, қуй фусунунг, эй хирал,  
Етти чун ер-кўкни йиртиб арслон, эй тулку, қоч.

Сарвиюзим гул чоги гулшанга кирди, эй насим,  
Ҳам ани елпию ҳам гул яфрогин бошига соч.

Қўйки, ул юз хонига наззора айлай тўйгуча  
Ким, кўзум бўлмиш бу қаҳти ҳусн айёмида оч.

Дуст зикру фикрини қилгил гизоким яхшироқ,  
Ҳуш ила туфроқким ғафлат била кандий қулоч.

Эй Навоий, қўнғлунга егмас риёзатсиз сафо,  
Кулба равшан истасанг ҳасрат суйидин рўза оч.



\* \* \*

Қўйди юз шони ажал зулфин паришон айлагач,  
Умр хуршиди уёқти чехра, нинҳон айлагач.

Сурди кўнглумни бузуб хокий таним узра саманд,  
Елга берди туфроғин, бу уйши вайрон айлагач.

Лаъли ҳажри қилди қон бағримни ғамдин лахт-лахт,  
Қатра-қатра тўкти кўзлар йўлидин қон айлагач.

Оҳким, бахтим оғир уйқусидин уйғонмади,  
Гарчи юз минг фитна уйғонди мен афғон айлагач.

Қилмайин сархуш хануз, эн мугбача, қўймоқ недур,  
Оллима зуннорни дайр ичра меҳмон айлагач.

Ошиқ эткач шуҳрайи шаҳр этти ул кофир мени,  
Шаҳр кездурган кеби кофир мусулмон айлагач.

Чекмади булбул Навоийдек фиғонким, ёнмасун  
Сайр учун ул сарви гулрух азми бўстон айлагач.

\* \* \*

Ҳажрдин асру хазинмен, соқие, тутқил қадах,  
Ҳар неча соғар улуғ бўлса тўла тутқил қадах.

Гар анинг нўш айларидин ожиз ўлса аҳли базм,  
Жамъ этиб борини бир йўли манга тутқил қадах.

Қоний эрман бир қадах бирлаки, дардим саъб эрур,  
Ҳар кеча ложуръа нўш этсам, яна тутқил қадах.

Бир нафас маст ўлмасам ҳижрон ғами айлар ҳалок,  
Жонима раҳм айлабон баҳри худо тутқил қадах.

Гар муяссар бўлса базми васл, лутф айлар эсанг,  
Қуй мени наззораға кўпрак анга тутқил қадах.

Улу мен чун маст бўлдуқ ихтиёринг бордур,  
Хилват айлаб бер ижозат, элга ё тутқил қадах.

Чун харобот ичра туштунг чиқмоғинг душвор эрур,  
Ихтиёринг йўқ ичиб, эй порсо, тутқил қадах.

Хирқайи зуҳдин Навоий қилди раҳн, эй майфуруш,  
Қўйма ҳуш илгида ани бенаво тутқил қадах.

\* \* \*

Мени ишқдин манъ этар сода шайх,  
Дема сода шайх, айтким лода шайх.

Май устидаги хасча қилма ҳисоб,  
Агар су уза солса сажжода шайх.

Ёруғлуқ эмас мумкин андинки, бор  
Залолат тариқида уфтода шайх.

Риё баҳри ичра тамаъ заврақин  
Солиптур асодин тутуб хода шайх.

Еяр доми тазвир эл сайдиға  
Қилиб субҳаднн дона омода шайх.

Ғазабда сабуъ, шаҳват ичра баҳим,  
Агарчи эрур одамийзода шайх.

Кирар одамий сонига қилса нўш,  
Фано дайрида бир қадаҳ бода шайх.

Иродаттин ўлғай эдим бандаси,  
Агар топсам эрди бир озода шайх.

Эранлардин ўзни тутар, гарчи бор  
Ўкуш зебу зийнат била мода шайх.

Навоий тилар сода юзлуг йигит,  
Не ғам ғар ани манъ этар сода шайх.

\* \* \*

Эй жамолинг меҳридин равшан азалдин то абад,  
Зарра янглиғ ул ёруглуқ ичра саргардон хирад.

Кунҳи зотингдин хирад гар бўлса аъмо не ажаб,  
Зарраға юз минг қуёш моҳиятин билмак не ҳад.

Ҳам хирад нури топиб ҳуснунг қуёшидин димоғ,  
Ҳам вараъ зўри олиб зикринг ғизосидин жасад.

Сенга толиб, кимки азми Каъба айлар, йўқса дайр,  
Сен муроди, кимки дайр ичра санам дер ё самад.

Халқ раддидин не ғам, топғанға лутфунгдин қабул,  
Эл қабулидин не суд аники қаҳринг қилса рад.

Бўлмағай мумкин залолат чоҳидин чиқмоқ киши,  
Лутфунг илги риштайи тавфиқ ила қилмай мадад.

Қувватингнинг ожизи гар пилтан, гар шери зўр,  
Миннатингнинг шокири гар гулжабин, гар сарвқад.

Ҳам муножот аҳлининг кунгида бийминг беҳисоб,  
Ҳам харобот аҳли жонинда умидинг беадад.

Журму исён чоҳидин чиқмоқ Навоий илтимос  
Сендин айлар, негаким йўқтур санга қуфван аҳад.

\* \* \*

Сену фирдавс ичида кавсару хур, эй зоҳид,  
Мену майхона аро бодаки тутқай шоҳид.

Телба кенглум ер унар ёр қоши оллинда,  
Масти меҳроб аро ул навъки бўлғай соҳид.

Эй кунгул, ҳар неки ишқ аҳлини манъ айлаб эдук,  
Кўргач ул ойни бори бизга-уқ улди оид.

Менмену мугбачалар дайр ичинда ваҳ неткай  
Мундин ўзга киши бутхонада бўлса обид.

Мен гадо масту харобот аро илгимда сафол,  
Боқса Жамшид бу иқболима бўлғай ҳосид.

Билса Фарҳод ила Мажнун жазаъ эткайлар эди,  
Ишқ бедодидин улча манга бўлди ворид.

Эй Навоий, бу чаман ичра вафо исгамаким,  
Ул матоъ улди бу бозорда беҳад косид.

\* \* \*

Ҳам кўзум тортар, ҳамул мезон била кўнглум солур,  
Ё раб, ул келгаймуким кўз ёрутуб кўнглум олур.

Тортсам кўнглум фуғури шиддатидин қаттиг ох,  
Даҳр боғи соврулуб, афлок дағи кўзғалур.

Ваҳки, захмининг исидин майл ҳам қилмас итинг,  
Ғусса тифидин нечаким зор жисмим тўғралур.

Тоқатим гар қолмади тортарга меҳнат тоғини,  
Не ажаб бу юкни гар афлок чекса тавшалур.

Сўзи ҳажринг дафъи ҳам бўлса кўнгулда доғи бор,  
Ўт учар, лекин асар ёнған макон ичра қолур.

Бас тўладур жоминг, эй соқий, илиг титратмаким,  
Мен ичай андинки, тўккунгдур ани гар чайқалур.

Эй Навоий, ишқ ўтин кўз ёшидин паст айларам,  
Лек ҳар дам ул куёш ёди ичимга ўт солур.

\* \* \*

Қайси тубий жилваси сарви хиромонингча бор?  
Қайси кавсарнинг зулоли оби ҳайвонингча бор?

Ғунчада гул баргидек тил, жоладек тиш доғи йук,  
Деса булғайму аниким лаъли хандонингча бор?

Қайда сунбулдин насим эскач, кирар жисмимға рух  
Ким, дегаймен аниким зулфи паришонингча бор?

Айламас кўз мардуми ҳаргиз қуёш ичра ватан,  
Ани дей олманки холи анбарафшонингча бор.

Новак очмас гар тушар жон риштаси ичра гириҳ,  
Демак ани булмағайким нуғи мужгонингча бор.

Демаким, кўнглунгга қуйғум зулм ила доғи ажал,  
Сен гумон қилма аниким доғи ҳижронингча бор.

Эй кўнгул, қонингни истарсен тобониға хино,  
Кўзларим хуноби ранги ҳам сенинг қонингча бор.

Урма ҳиммат лофини оллингда бу тоқи сипехр,  
Фақр кўйинда агар ўз кунжи вайронингча бор.

Эй Навоӣ, истасанг давр аҳли зулмидин халос,  
Ул фано даштиға гому бора олғаннингча бор.

\* \* \*

Дилбаро, сендин бу ғамким, менда бордур, кимда бор?  
Фурқатингдин бу аламким, менда бордур, кимда бор?

Мазрайи айшим кўкармайдур самуми оҳдин,  
Йўкса ёшдин мунча намким, менда бордур, кимда бор?

Қўйма миннатким, юзумдек пок юз ҳеч кимда йўқ,  
Буйла ишқи пок ҳамким, менда бордур, кимда бор?

Бахт ул ой қасриға қўймас, йўкса дуди оҳдин  
Бу каманди хам-бахамким, менда бордур, кимда бор?

Қалби рўйандуд ила байъ этса васлин, эй кунгул,  
Доғдин мунча дирамким, менда бордур, кимда бор?

Бор экин вобастайи тавфиқ йўкса, эй рафиқ,  
Бу қадар шавқи ҳарамким менда бордур, кимда бор?

Эй Навоий, гарчи журмум кўптурур, лекни бу навъ  
Хусрави соҳибқарамким, менда бордур, кимда бор?



\* \* \*

Чиқмаса жонон ғаму андуҳдин, жоним чиқар,  
Завқдин ул дам кирар жонимки, жононим чиқар.

Мақдамидин боғ улур ҳам дашту ҳам куй андаким,  
Жилва айлаб боғдин сарви хиромоним чиқар.

Титрангиз, эй аҳли дин, ислонингиз бошиғаким,  
Ғорати дин эткали ул номусулмоним чиқар.

Кўзда эрмас фурқатидин ашки гулгун қатраси,  
Балки кўздин ҳам бағир захми кеби қоним чиқар.

Захм аро қолған бошоқ жонимға етмиш, эй рафиқ,  
Раҳм этиб тенгри учун чек дағи пайконим чиқар.

Чарх агар фарёду афғонимға етмас, айб эмас  
Ким, анинг бедодидин фарёду афғоним чиқар.

Соқийё, ол бир қадах бирла Навоий кунглини  
Ким, букун дерларки, сархуш кунглум олғаным чиқар.

\* \* \*

Юзунгдек қамар йўқтур, қадингдек шажар йўқтур,  
Шажар бўлса ҳам анда, лабингдек самар йўқтур.

Кузум ашкининг руди оқар тезу тунд андоқ  
Ки, гар уйқу куз сари келур ҳам гузар йўқтур.

Отин тугсалар ногоҳ кетар уйла ҳушумким,  
Бадан ичра руҳумдин, дегайсен, асар йўқтур.

Кунгул сўрғали келди, табибо, муни билким,  
Ул оворадин сендек манга ҳам хабар йўқтур.

Йўлунга нисор ашким, агар оз эрур гар кўц,  
Итингға ғизо кўнглум, агар бор, агар йўқтур.

Бу гулшанда, эй деҳқон, неча озмун эттим,  
Вафю нахли экканга бажуз ғусса бар йўқтур.

Навоий фироқингдин анингдек заиф улди  
Ки, ўрнида эл боқса дегайлар магар йўқтур.

\* \* \*

Қосидеким еткурур қўнғлумга жонондин хабар,  
Уйладурким бергай ўлган жисмға жондин хабар.

Дема ҳажримдин хабарсизму экапсенким, менга  
Бор эди улмактин, аммо йўқ эди андин хабар.

Не ажаб очилса кўр ўлган кўзум Яъқубдек  
Ким, насими субҳ берди моҳи Капғондин хабар.

Шодмен гўё фироқ айёми бўлди муртафиъ  
Ким, ҳабибим келмагига етти ҳар ёндин хабар.

Оху ашкимдин хабарсиз бўлманг, эй олам эли  
Ким, берурлар ул бири сарсар, бу тўфондин хабар.

Соқиё, қуй давр аёгин, уйлаким нўп айласам,  
То қиёмат топмағаймен аҳли даврондин хабар.

Эй Навоий, тонг йўқ ўлсамким, утугтур печа кун  
Ким, менга йўқ не кўнгул, не кўнғлум олғондин хабар.

\* \* \*

Кимки анинг бир малаксиймо парийваш ёри бор,  
Одамин бўлса, парий бирла малакдин ори бор.

Кеча улким чирманур бир гул била не тонг, агар  
Гунчадек ҳар субҳ ўлуб хандон нашот изҳори бор.

Йуқ ажаб булбулға гул шавқидин ўлмоқ зорким,  
Пардин-ўқ жисмиға санчилған ададсиз хори бор.

Белингу лаълинг хаёлоти била кўнглум эрур,  
Анкабутеким анинг жон риштасидин тори бор.

Сунбули зулфи агар ошуфтадур, айб этмаким,  
Гул юзида ётқан икки нозанин бемори бор.

Айлаб ўзни масту беҳуд чиқмасун майхонадин,  
Кимки, мендек давр элидин кўнглида озори бор.

Эй Навоий, ёр узар бўлса муҳаббат риштасин,  
Келмас ўлса ул сенинг сари, сен анинг сари бор.

\* \* \*

Кўз қонидин дема, этагим лолавордур  
Ким, кўхи дарднинг этаги лолазордур.

Ҳар лола бир ахгар эрур, лек сийнасуз,  
Қай кўхи дард аро бу сифат лола бордур.

Бир гул юзи фироқида хуноби ашк ила  
Юз заъфарони ичра кўзум лолакордур.

Эй поймол этарлар узуб дашту тоғ аро,  
Баским, юзунг гули қошида лола хордур.

Қон ичра ғарқ бағрим аро доғу дашт уза,  
Бекаслигим чогида манга лола ёрдур.

Соқий, кетур суроҳий ила лолагун қадах,  
Хосса бу дамки субҳ ели лолабордур.

Теграмда оҳдинки эрур, эй Навоий, ўт,  
Кўз қонидин дема, этагим лолавордур.

\* \* \*

Менда бир ўтдурки, гар дам урсам афлок ўртанур,  
Асрасам кўнглумда жону жисми ғамнок ўртанур.

Меҳр эмас оҳим ўтиднн кўкка етмиш бир шарар,  
Айб эмастур гар десам, дам урсам афлок ўртанур.

Бас таним ўртарга қонлиғ новакинг, ҳижронни қуй,  
Барқ не ҳожат, бир учқун бирла хошок ўртанур.

Шамъ ўти моҳиятин англай деган парвонадек,  
Оразинг меҳрини фаҳм айларда идрок ўртанур.

Ишқ аро кўнглум неча толпинса, ортар шуъласи,  
Ўтқа тушқан телба қилган сойи топок ўртанур.

Ашқ юб жисмим кудуратдин, қурутмиш оҳ ўти,  
Ламъае тушгач узоринг барқидин пок ўртанур.

Эй Навоий, чун рутабдек оташин лаъли аро  
Хаста кўнглум тушти, тонг йўк, гар бўлуб хок ўртанур.

\* \* \*

Дўстлар, аҳли замондин меҳр умиди тутмангиз,  
Меҳри гардун булсалар кўз нуридин ёрутмангиз.

Гар шаҳ улсин, гар гадоким, солмангиз юзига кўз,  
Ёдини балким кўнгулга ҳар тараф ёвутмангиз.

Зулм ила юз чок қилган танга гар марҳам ёқиб,  
Бутқарурбиз, десалар, ул захмларни бутмангиз.

Эл жафосининг малоли қилса ҳар дам қасди жон,  
Кўнгулунгизни ғайри бекаслик била овутмангиз.

Ўксуди эл майли мендин, бир йўли, эй дарду ғам,  
Гаҳ-гаҳе сиз боре бошимдин қадам ўксутмангиз.

Ҳажр ўтин жонимга ёқтим кўрсангиз усрук мени,  
Энди, эй панд аҳли, дузах утидин қўрқутмангиз.

Чун Навоий дашт тугти эмди зинҳор, эй вухун  
Ким, башар жинсини ул мажнун сари ёпутмангиз.

\* \* \*

Манга манзил кўҳан дайри фано бас,  
Ёним остида эски бўрё бас.

Гули завқ элга боги айли ароким  
Менга ғам даштида хори бало бас.

Азалдан чунки қисмим риндликдур,  
Қил эмди пандни, эй порсо, бас.

Вафо гар қилмасанг жонимга боре,  
Жафони қилмағил, эй дилрабо, бас.

Кўнгул доғига қўйман марҳам, эй ишқ,  
Анга невчунки ҳам дард-ўқ даво бас.

Эрур бир нукта ишқу олам ичра.  
Деб ўлмас ҳаргиз андин можаро бас.

Наво ишқ ичра сен топ, эй Навоий  
Ки, бизга бенаволиклар наво бас.



\* \* \*

Қилмон ул бебок кесган наълни ўпмак ҳавас  
Ким, саманди наълни ўпмак муяссар бўлса бас.

Олам аҳлиға етар фарёду оҳим ҳар кеча,  
Оҳким, йўқтур манга оламда бир фарёдрас.

Уйла куйди ҳажр аро жисмимки, йўқ андин асар,  
Қайда топилсун чу тушти дўзах ўти ичра хас.

Гар сабуҳ этсам не тонгим, софу содиқ хайлидин,  
Бодадек бир ҳамдамим йўқ, субҳдек бир ҳамнафас.

Жамъ этар овораларни чоклиғ кўнглум уни,  
Йўлдин озганларни ул янглиғки афғони жарас.

Гулшани васл истаган кўнглум қушиға тордур,  
Чарх юз минг равзани бирла агар бўлса қафас.

Берса ул гулдин хабар хоҳи сабо, хоҳи шамол,  
Деса пайғамбар ҳадисин хоҳ Бузар, хоҳ Анас.

Хирқа улдурким, кеча кезсанг, чу бўлгон ториға  
Боғлағайлар ўзни гар худ шаҳна бўлсун, гар асас.

Эй Навоий, олам ичра бенаволиғ кўрмади,  
Улки ҳаргиз қилмади олам элин кўрмак ҳавас.

\* \* \*

Тонг эмас гар чин юзинда қаҳрдин мавжуд эмас,  
Кузгунинг чунким курунмак жавҳари маъхуд эмас.

Дашт аро оҳим сари эткан мусофир юзланиб,  
Фаҳм қилмаским эрур оҳим бухори дуд эмас.

Куксум очтим ҳар тараф қилди гумон ул тифлким,  
Лолалар бирла безабмен, доғи хунолуд эмас.

Ишқ бозорида савдо аҳлиға жуз нақди васл,  
Ҳар нафас бир ганж агар учрар зиёндур, суд эмас.

Васл ичра демаким ушшоқни рад қилди ёр,  
Ҳеч ким мендекки, ҳижронида мен мардуд эмас.

Майда аксиндур куз андин олмасам, соқин, не тонг,  
Токи дийдор улса мандин мастлиқ мақсуд эмас.

Зарби ишқидин музайяндур юзумнинг олтуни,  
Эй Навоий, демагилким сиккаи беҳбуд эмас.

\* \* \*

Эй, фироқингда ҳаётимдин менга озору бас,  
Ҳар дам ул озордин ўлмак тилаб мен зору бас.

Доғу қон ҳам бўлди ул юз лоласи ҳижронидин,  
Иўққи ҳажринг нешидин кўнглум эрур афгору бас.

То дедим бир қатла қуфри зулфини тарк айлагум,  
Қуфр айтқандек ҳадисим бўлмиш истиғфору бас.

Оламедур хуш жунун ичра тахайюл, эй кўнгул  
Ким, анисимдур туну кун ул пари рухсору бас.

Қон тўқар юз навъ ул қотил демангким боиси,  
Ханжари хунрез эрур ё ғамзаи хунхору бас.

Мастким эгри хиром айлар ул ой ҳам қатл этар,  
Қотилим ёлғуз эмастур чархи кажрафтору бас.

Эйки дерсен дайри пири хизматиға боғла бел,  
Уйла хизматқа марас билким, эрур зуннору бас.

Чархдин ёққон ҳаводис тошлариға ҳар киши,  
Ким паноҳ истар, эрур ул кулбан хаммору бас.

Ишқ аро расволиғи оламға невчун бўлди фош,  
Чун Навоий ишқини қилди сенга изҳору бас.

\* \* \*

Дахрдин меҳру вафо қилма ҳавас,  
Элидин гайри жафо қилма ҳавас.

Етса ҳар дам сенга юз муҳлик дард,  
Ўлсанг ўл, лек даво қилма ҳавас.

Эй кўнгул, васл ҳавас қилдинг, ўл  
Зорлиғлар била ё қилма ҳавас.

Айлаган ишқ ҳавас куч бирла,  
Юз туман дарду бало қилма ҳавас.

Кўйи туфроғи эрур мушки Хито,  
Истаган ани хато қилма ҳавас.

Ишқ даштини десанг қатъ қилай,  
Зоди раҳ гайри фано қилма ҳавас.

Бенаволиғда, Навоий, ўлсанг,  
Базми васл ичра наво қилма ҳавас.

\* \* \*

Кўнглум ичра дарду гам аввалгиларга ўхшамас  
Ким, ул ойнинг ҳажри ҳам аввалгиларга ўхшамас.

Не ситамким, қилса раҳм махфий эрди зимнида,  
Эмди қилса ҳар ситам аввалгиларга ўхшамас.

Демангиз Ширину Лайли онча бор ҳусн ичраким,  
Хубликда ул санам аввалгиларга ўхшамас.

Жавридин эрди аламлар, эмди тутмиш ўзга ёр,  
Улмишамким, бу алам аввалгиларга ўхшамас.

Ишқ аро Фарҳод ила Мажнунга ўхшатманг мени  
Ким, бу расвои диҷам аввалгиларга ўхшамас.

Куйининг эҳромидин кўнглумни манъ этманг яна  
Ким, анга азми ҳарам аввалгиларга ўхшамас.

Эй Навоий, қилма Жамшиду Фаридун васфиким,  
Шоҳ Ғозийга қарам аввалгиларга ўхшамас.

\* \* \*

Ҳар неча куйсам ул ой кунглумни пайдо айламас,  
Айласа ҳам улсам ани ошкоро айламас,

Ишвасидин илтифот аҳволима зоҳир бўлур,  
Зорлиғ кўргузсам андоқ ишва пайдо айламас.

Жонға бир куймоқчадур ҳар кимга парво қилмоғи,  
Яна юз ўлмакчаким қатлимға парво айламас.

Шухлуғлар бирла сабрим хирманиға ўт солур,  
Ҳусн ила ёлғуз мени-бедилни шайдо айламас.

Қайда юзлансам жунун хангомасидур халқ аро,  
Ул чу етти кўз учи бирла тамошо айламас.

Айламас то ҳусни бир сендекни олам офати,  
Инқ бир мендекни ҳам оламда расво айламас.

Мен аёғи туфроғиға нақди жон айлай нисор,  
Не ишимким, ул қабул айлар ани ё айламас.

Нақди исломим олиб бир журъа тут, эй муғбача,  
Бул равонким ҳеч кофир буйла савдо айламас.

Муддатекурким, Навоийдур аёғинг туфроғи,  
Пойбусунг гар топар, ортуқ таманно айламас.

\* \* \*

Хўблар минг бўлсалар, мен хастаға бир ёр бас,  
Анда меҳр атворининг мингдин бири гар бор бас.

Айтмонким, ҳар вафо қилсам, жафое қилмасун,  
Ҳар вафоға минг жафо гар айламас изҳор бас.

Ҳар вафоға минг жафо ҳам қилса қилсун, мунчаким,  
Ёр анга маҳруму маҳрам бўлмаса ағёр бас.

Эй висол аҳли, сизу иззат саририким, менга –  
Ҳажр кўйи итлари оллида бўлмоқ хор бас.

Мен киму нуши лабингдин истамак қути ҳаёт,  
Айласа ғамзанг синони қатл бу миқдор бас.

Эй кўнгул, ғамгин эсанг куп қуйса соқий оғзингга  
Зарфни, сипқармагунча қилмағил зинҳор бас.

Юз бало келса бошингга сабр қилғил, эй кўнгул,  
Ё халойиқ ихтилотин қил Навоӣвор бас.

\* \* \*

Нигорим дардима наззора қилмас,  
Назора қилса дағи чора қилмас.

Тилаб оғзин эмас бир дамки кунглум  
Ўзини ғунчадек юз пора қилмас.

Мени ғам дашти ичра ишқ итурди,  
Ўзин эл куч бнла овора қилмас.

Кунгулни айлагандек захм ғамзанг  
Пичоқ, балким қилич ҳам ёра қилмас.

Мени девона то қилмиш кунгулга  
Неларким ул пари рухсора қилмас.

Не ерсен даҳр золининг фирибин,  
Вафо чун элга ул маккора қилмас.

Навоийдек юзунгга ким солур кўз  
Ки, зулфунг рўзгорин қора қилмас.



\* \* \*

Жамоли нурини чеккан тарозу ою қуёш,  
Магар бу бирида нур эрди, ул бирисида тош.

Гар ойда тош эмас эрди, қуёшда нуриндин  
Кудурат ичра қолиб ой, мунаввар ўлди қуёш.

Қуёшқа нурки юқмиш хануз эрур ул нур,  
Ҳануз ой ичра ҳамул тош эрурки, бўлмиш фош.

Уруж ақшоми тегрангда ою кавкаблар,  
Масих гирдида андоқки, бир неча хаффош.

Юзи тубон тушубон маркабинг изига малак,  
Ер узра курсни қилгон кеби гадой талош.

Чу қурб қофиға еттинг, етишмади Жибрил  
Не навъ худхуд Семурғ ила бўлур йўлдош.

Аёғиға чу малойик бошин қўя олмас,  
Навоӣё, қўя қўр итлари аёғиға бош.

\* \* \*

Қўймади шоми хуморим тийраликдин ақлу ҳуш,  
Май қуёшин хум сипехридин чиқар, эй майфуруш.

Истамон худ ҳуш, лекин йўққи ҳуш олгай хумор,  
Май тўла қуйғилки, айлай мастлигдин тарки ҳуш.

Жоми нўшо-нўш хуштур ул сифатким, дайр аро  
Бода олиб муғбача, нўш айлабон қилдурса нўш.

Ун чекиб май тут, деб эрсам дайр тоқига садо,  
Демаким ҳам ушбу маънини нидо айлар суруш.

Арбадамдин гар ториқтинг, соқийё, тут бодаким,  
Бўлмағунгдур бўлмағунча масти лояқил хамуш.

Мухтасиб таъзир этар вақти таним қилди яланг,  
Дайр пирининг қулидурменким, улдур айбпуш.

Гар Навоий бир аёғ, гоҳи ичар гам дафъига,  
Зоҳид андин ўзни гамгин тутса ичтек эмди қуш.

\* \* \*

Дустлар, кунглумни васл уммиди беҳол айламиш,  
Орзу хайли ҳазин жонимни помол айламиш.

Шоҳ лутфи узрини қўлмоқ эмас мумкинки, шавқ  
Ҳушум этмиш зойилу нутқумни ҳам дол айламиш.

Бас муносибдур баҳори васл аро кўз ёшини,  
Кисватин қондин хазони ҳажрким ол айламиш.

Зулфи ичра бўлғамен пур печу хамлиқ тордек,  
Заъfliқ жисмимниким, ҳижрон юки дол айламиш.

Ҳар замон ул ён қилур кунглум ҳавоким қуш кеби,  
Ҳажр ўқи пайконларин ҳар ён пару бол айламиш.

Неча кундук ҳажри тўфон айлабон ашким суйин,  
Мени ул дарёда киштибонға тимсол айламиш.

Ҳажрида онсиз тирикликдин уятлиғмен, валеқ  
Менда йўқ тақсир, ажал бу ишда эҳмол айламиш.

Ул ики лаб ҳажрида майким, иложиға ҳаким  
Лаъла ила ёқутни маҳлулу сайёл айламиш.

Эй Навоӣ, ҳажр мушкил бўлса ғам йўқтурки, ҳақ  
Шоҳ лутфин буйла мушкилларга ҳаллол айламиш.

\* \* \*

Сабзаи хат оразинг богини хазро айламиш,  
Гулшани рухсоринг ўзга ранг пайдо айламиш.

Ҳар дам ўлмиш хатту лаълингдин юз онча ошкор,  
Ҳар не ишким умрида Хизру Масиҳо айламиш.

Ваҳ, не шайдоваш йигитдурким чиқиб олифтавор,  
Юз туман олифтани ишқида шайдо айламиш.

Қоматим ё юз уза ашкимдин этмиш новлар,  
Улки анинг кирпикин новак, қошин ё айламиш.

Не тамошодурки юз минг халқ ўлмиш ҳар қачон  
Ким, аин эл, йўқса ул элни тамошо айламиш.

Бўлмамиш пайдо менингдек зору сендек раҳмсиз,  
Тенгри то меҳру муҳаббат расми пайдо айламиш.

Эй саломат аҳли, бутронгким, мени бир муғбача  
Дайрдин усрук чиқиб бу навъ расво айламиш.

Фард бўлким ул киши дунёда бўлмиш аҳли тарх  
Ким, фано йўлида тарки аҳли дунё айламиш.

Кўп Навоийнинг мусаллоу ридосин сўрмаким,  
Бирни раҳни бода, бирни бода поло айламиш.

\* \* \*

Шомким тун пардасинда айлади ихфо қуёш,  
Парда олиб юздин ул ой айлади ифшо қуёш.

Йўқки чун кирди шабистон ичра зулфи шомидин,  
Орази чун бўлди пайдо, бўлди нопаёдо қуёш.

Базм чун тузди жамоли ламъасиндин йўқки шамъ,  
Балки зоҳир айлади бир соғари саҳбо қуёш.

Субҳға тегру юзидин равшан эрди базми айш,  
Уйлаким, эл хотирига келмади асло қуёш.

Ламъаи рухсоридин қасрида ҳар айвон аро,  
Зарварақдин шамсаларму эрду, билмон, ё қуёш.

Маст ўлуб оразни чун хнлат аро илди ниҳон,  
Сарғариб титраб чиқарди пардадин сиймо қуёш.

Оҳким, биз рубъи маскундин чиқиб, кўп бўлғуси  
Жилвагар туртунчи торамдин Масиҳ осо қуёш.

Қилма, эй ғаввос, кўп ишқ аҳлининг манъини кўр  
Ким, сену ғалтон гуҳар андишаси ушшоқу ёш.

Бил, Навоийким, тафовутдур қуёштин ойғача,  
Айласанг наззора ул ой оразидин то қуёш.

\* \* \*

Ҳусн боги ичра қаддинг сарви бўлмоғлиққа туш,  
Ҳар ҳаво қилган қўнгул ул қад уза сарв узра қуш.

Умрларким бўлган оворанг етишминг оллинга,  
Марҳабосиға илик сун худ дей олмонким қучуш.

Кўксума ғам тоғида ишқинг бало мисморини  
Беркитурда айлади Фарҳод метинин чўкуш.

Лаъли шаҳдиға ҳаво қилганда, эй жоним қуши,  
Гар десангким топмайин махлас чибин янглиғ ёпуш

Кўйидин бизни чиқармоққа, рақибо, йигма хайл,  
Ҳасни қавмоққа насиме бас, эмас хожат уруш.

Ишрат этким, чарх оллинда тафовут йўқтурур,  
Хоҳ базм ичра симоъ эт, хоҳ купж ичра тумуш.

Дема ҳажримдин Навоий ғамсиз эрмас бир замон,  
Истасангким ғамдип айрилғай ашинг бирла қовуш.

\* \* \*

Ул париваш одамивашлиглар анлаб қилди хап,  
Ҳар сариким бир малакваш бор эди девонаваш.

Айтмон жом огзимга етқач, менинг огзимга қуй,  
Умри жовид истасам басдурки, бўлсам журъагаш.

Лаъли ҳижронида кўнглум беҳуд улса қилма айб  
Ким, жароҳатдин чу қон айрилса тонг йуқ бўлса гаш

Ёр чун жонимда махфийдур тафовут иуқтурур,  
Жилва қилса зоҳиран гар минг ёғоч, ҳар бир араш.

Чун малоҳат жон олур ҳусн ичра ани истагил,  
Хоҳ дилбар кишвари бўлсун Хутаң, хоҳи ҳабаш.

Соқийи даврон чу охир тўлдурур паймонамиз,  
Эмдидин варзишқа ўзни айлали паймонакаш.

Эй Навоӣ муҳтасиб дайр ичра кирди бермасанг,  
Раҳну майполоға бас лойиқтур ул дастору фаш.

\* \* \*

Меҳр эмас, гардун юзунг ҳижронидин доғ ўртамиш,  
Ой эмас, мархам учун момук мудаввар айламиш.

Кўнглум андоқ чок-чок ўлмишки, гўё туъма деб,  
Ҳажр тиғи итларингга бир-бир ани тўғрамиш.

Бисмил этмиш зори кўнглум сайдини қилғоч шикор,  
Ул шикор афкан ҳазин кўнглум бу янглиғ овламиш.

Лола рўюм асрамай кўнглумни гар азм айлади,  
Ёдгор андин туганлар чок кўнглум асрамиш.

Ер юзин тутқан баҳор айёми эрмас лолозор  
Ким, юзунг ҳижронидин гирён кўзум қон йиғламиш.

Дема, соқий илгидин софийму хушдур йўқса дурд?  
Ҳар не андин келди, ул хуштурким ани толгамиш.

Гар Навоий ёридек йўқ олам ичра, не ажаб  
Ким, кезиб оламини маҳвашлардин ани танламиш.



\* \* \*

Юз сихр қилса кимгаки эллиқдин ўтти ёш,  
Атфол саҳраси қилур атфолдек маош.

Улким соқол бўяр ҳаваси тушти бошиға,  
Бўлмоқ соқол қора, не осиг, чун оқарди бош?

Гўёки молу жон чин эрур негаким қори,  
Чун етти жон талашқали, ул мол этар талош.

Ҳожиб нетар бировки кўзи бўлди мунзавий,  
Эв гўшасида доғи анга ҳожиб ўлди кош.

Юздан тўкар су улки кўзи, оғзи, бурнидин,  
Эл оллида оқар шулакай бирла сую ёш.

Эйким, юзунг қуёш эди, сарғарди шайбдин,  
Билгилки, сарғарур уёқур чоғида қуёш.

Одлингда бас қаттиқ йўлу қатъиға йўқ гузир,  
Гар шоҳ, гар гадо бўлу гар тунду гар ёвош.

Билким, бу йўлда зод эрур аъмоли хайру бас,  
Йўқ илму фазлу мансабу молу уруғ-қаёш.

Юз бийму оқибат иши маълум эмас киши,  
Туғмаса эрди ё туғубон улса эрди кош.

\* \* \*

Тун ҳам кечу йўл дағи йирок, сен дағи сархаш,  
Ўлтурки даме ўлтурали, эй бути маҳваш.

Йиллар чекибон ҳажр даме васлингга еттуқ,  
Сен дағи даме зорларинг кўнглини тут хаш.

Манзил дағи амну кўнгул асҳобдин эмин,  
Май дағи эрур бегашу руҳ андин етиб ғаш.

Маълум эмас тонгла ким ўлғусию ким йўқ,  
Тинсун қадамингда нафаси неча балокаш.

Ҳайҳот бу хилватда киши бўлса ўлармен,  
Ғайр ўтса хаёлимға қилур мени мушавваш.

Бир нақш бу янглиғ менга кўргузмади гардун,  
Чехрамни қилиб қон ила юз навъ мунаққаш.

Қилмади Навоийға бу иқболни рўзи,  
Улким варақи қисмат уза бўлди рақамкаш.

\* \* \*

Донаи холи лабинг кўнглум қушин ром айламин  
Ким, ани тутқанда жоним риштасин дом айламиш

Анбарин хаттингаким, андин келур бўйи вафо,  
Жон фидо гарчи умидим субҳини шом айламиш.

Лабларингдин руҳпарвар нутқ зоҳирдур магар,  
Рух қудси оби ҳайвони ичра ором айламиш.

Хумрат этмиш ошкор ул усруку хунхора кўз,  
Қон ила мамзуж май гўёки ошом айламиш.

Сарву гулга бог аро дерменки айлай жон фидо,  
Токи жоним қасди бир сарви гулашдом айламиш.

Чикти, ваҳ, усрук яна ул кофири бебокким,  
Ҳар қачон чиққонда қатли аҳли ислом айламиш.

Дайрни қилмиш кўзумга гулситон, эй муғбача,  
Ул майи гулгунки рухсорингни гулфом айламиш.

Ком вақти тарки дунё айлаган тоғмиш ҳаёт,  
Йўқса етканда ажал худкому ноком айламиш.

Қани расвое Навоийдек агарчи ани ишқ,  
Некном эддиндурур деб, буйла бадном айламиш.

\* \* \*

Гўйиё бир-бирига ошиқ эрур ул икки қош  
Ким, қўяр бир-бириси бир-бирининг оллида бош.

Юзни бир тифл учун атфолга майдон ясадим,  
Йўқса не важҳдурурким югурур юз сори ёш.

Улки базм ичра сочар бошига гул не билгай,  
Ҳолин анингки фалак ёғдурадур бошига тош.

Қўзларинг даврида мужгонингга ул навъи ҳулсум,  
Недурур қилмасалар фитнанинг устида талош.

Истабон ҳуш замон меҳнатидин, эй соқий,  
Жомима доруи беҳуш эзиб қотсанг қош.

Фақр даштгида фано йўлига ҳамраҳ тилама,  
Йўл чу маълум эмас, қайда топилсун йўлдош.

Эй Навоий, юзидин деки очик ёруғ эрур,  
Зулфидин демаки ҳам тийрадурур, ҳам чирмош.

\* \* \*

Сўз демай икки шакардек лабиким банд ўлмиш,  
Кула олмастин иши эмди шакарханд ўлмиш.

Кўнглума барча шикоят ери йўқ, андинким  
Тиғидин чок эса, ўқи била пайванд ўлмиш.

Гуддин олман кўзу ислармен ани невчунким,  
Ранг ила бўйи менинг ёрима монанд ўлмиш.

Бутун эрмас бу кўнгул шишаси аҳдингдекким,  
Синмишу ҳар синук андин неча парқанд ўлмиш.

Юзи бирла лабини кўрса қилур кўнглум заъф,  
Гар кўнгул қувватининг мужиби гулқанд ўлмиш.

Ул пари то мени девонаву расво қилди,  
Ваҳки, Мажнун менинг олимда хирадманд ўлмиш.

Ранжа бўлма тилаб ортуқки эрур осуда,  
Улки ҳақ, ҳар не насиб айлади хурсанд ўлмиш.

Хосса маъниларим эл қилса тасарруф қилдик,  
Киши фарзанди қачон кимсага фарзанд ўлмиш?

Қовма, эй шайх, Навоийни эшитмас деб панд  
Ким, сенинг пандинг эшитмаслик анга панд ўлмиш.

\* \* \*

Вафодин чекса бош ул сарви маҳваш,  
Ажаб эрмастур ўлмоқ сарви саркаш.

Замона аблақи қолған равишдин,  
Ул ошуби замон секретса абраш.

Кеча зулфунгни туш кўрдум паришон,  
Бу кундур хотирим асру мушавваш.

Жаҳон қўзғолди офат сарсаридин,  
Йигит жонинг учун отланма сархаш.

Мақомирваш ҳарифе кўнглум олмиш  
Ки, ғаш қилғон сойи кўнглум қилур ғаш.

Кўнгул ваҳдат майининг жоми эрмиш,  
Бу соғар сода яхши, йўқ мунаққаш.

Навоийнинг жунунин айб қилманг  
Ким, ани телбаратмиш бир париваш.

\* \* \*

Неча оҳ урсам бўлур кўздин бағир хуноби фош,  
Эснамак бу эрса кўзда не ажаб ул навъ ёш.

Эй парий, атфол тоши дема бу мажнунғаким,  
Чарх зулми ёғдурур бошим уза ҳар лаҳза тош.

Суда андоқким қуёш акси тушар, гўё эрур,  
Обгун чарх ичра ул рухсорнинг акси қуёш.

Гар кабутардек эмас тутмоқ учун кунглум қушин,  
Невчун очмиш қулочин ҳар тараф ул икки қош.

Тунд эрур ул бутки, қўймишмен бошимни оллиға,  
Қиблаға бош индурурга менда йўқтур икки бош.

Булма кун қурсин тилаб афлоқдек саргаштаким,  
Бир фатири хом ила осон ўтар ҳар кун маош.

Олғали кунглин Навоийнинг талошур хублар,  
Шоҳлар андоқки бир мулк узра қилғойлар талош.

\* \* \*

Ишқ ичинда жуз ўлум мушқилки, бўлган бизга иш  
Ким, бўлубтур жон била гамзапг аро бориш-келиш.

Қон оқар ҳар ён танимдинким фироқ айёмида,  
Қўймадим узмай таабдин ҳар қаён урғонда тиш.

Қўйида машғал юрутқандек кўринди тонггача,  
Ул худ ўтлуғ зор саргардон меннинг кўнглум эмиш.

Кеча ой даврида икки саъд кавкаб кўрмаган,  
Кўр юзу икки қулоғи дурларин кийганда киш.

Заъфлиқ саргапга жисмимдин ажаб йўқ чиқса ўт,  
Чунки ўт зоҳир қилур кўп давр топқондин қамиш.

Даҳр иссиғ-совуғидин гар фароғат истасанг,  
Оби оташ ранғи қўйма илиқдин ёзу қиш.

Эй Навоий, чобукунгнинг истасанг побўсини,  
Бўйнунга ип тоқмоқ уммиди била итдек эриш.



\* \* \*

Зулфиға ҳар ён гириҳ тушкан эрур бас турфа иш,  
Неча ерда телба кўнглум қасдиға бел боғламиш.

Равшан айлар шуъла устидин кўрунган дудни,  
Маҳвашим эғнида олтойи била бошида киш.

Ёри жоним қасдиға ҳар дамки тишлар лаълини,  
Маҳкам айлармен, фиғон қилмай дебон, бағримға тиш.

Зори жисмимға, не тонг, саргашталиқдин тушса ўт,  
Ўт аён айлар илиқда давр кўп топқон қамиш.

Лаълидин жон олғали бординг, келибсен жон бериб,  
Эй кўнгул, мардона бординг ул боришқа бу келиш.

Фарраи ҳусн ўлдунг, эй гул, билмадинг бу боғ аро,  
Ҳар баҳори келса андин сўнг хазони бор эмиш.

Қон иси келди Навоий пазмидин, эрмас ажаб  
Ким, бағир қони била кўнглида топмиш парвариш.

\* \* \*

Куйдуму топтим кўнгулни ўтға солғондин бу иш,  
Ё кўнгулдиндур менга ё кўнглум олғондин бу иш.

Ваъдаи меҳр эттинг охир, ҳар не эл қилса хаёл,  
Келгай, аммо келмагай сен аҳди ёлғондин бу иш,

Дер эмиш кўнгли тўла шиквам майидин бўлмиш оҳ,  
Қайда келгай мен кеби кўнгли ушолғондин бу иш.

Андин айру ўлмайн кўрганда жон қилдим фидо,  
Қилмангиз таҳсинки, қилмишмен уёлғондин бу иш.

Телба кўнглум қочса савдо даштиға айб этмангиз,  
Қилди ғам зиндони ичра кўп қаболғондин бу иш.

Гарчи муҳлик ишқ аро туштум, кўзумни ҳам ўюнг  
Ким, бошимға келди кўз ул сори солғондин бу иш.

Гар Навоий ҳажр аро ўлтурди ўзни йўқ ажаб,  
Қилди ёри наслидин новмид қолғондин бу иш.

\* \* \*

Менмудурменким куёш кулбамни равшан айламиш,  
Оби хайвон зулматободимни гулшан айламиш.

Юз фалакча топса рифъат байти вайроним, не тонг,  
Юз куёш чунким бу вайронимни маскан айламиш.

Куз тегурманг, эй париларким, кўзум сарчашмасин,  
Ул парию хури ризвон рашки маъман айламиш.

Мундин ўтмас дўстлуқ гардуни душман шевадин  
Ким, ўзин душманларим қасдиға душман айламиш.

Меҳрни билмас эди номеҳрибоним, шукр эрур,  
Гар бу фан таълим анга даврони пурфан айламиш.

Шеван эрди қисматим хижрон тунидин гўйиё  
Ким, қора киймиш менинг рашкимга, шеван айламиш,

Эй кунгул, фарёд ила рам берма, гар вайронима,  
Чўғз янглиғ тойири давлат нишиман айламиш.

Бахти жовид ушбу бўлғайким кўзум суртарга чарх,  
Итларининг йўли туфроғин муайян айламиш.

Эй Навоий, йўқ ажаб, гар чарх ўз давронида  
Меҳр бирла бир қорарғон кўзни равшан айламиш.

\* \* \*

Лабингни сурғали мухри сукут оғзима тушмиш  
Ки, ул шаққар била эрним бири бирига ёпушмиш.

Ҳаётим андин экинким чиқарға қуввати йўқтур,  
Заиф жонки лабинг ҳажридин оғизға ёвушмиш.

Юзунг хижолатидин арғувонға тушти тағайюр,  
Дарахти рангидин англа қишики қони қурушмиш.

Қулоқ дуриға харидор эди юзунг ажаб эрмас,  
Нашот эл ораким Зухра Муштариға қовушмиш,

Ҳаёт мулкидин этмақ сафар не мумкин ангаким,  
Келиб ватанға сафардин нигори бирла қучушмиш.

Не бок пок кунгул сари чарх солса қудурат,  
Зулол кўзгусини соя тийра қилса не тушмиш.

Навоиё, дема ишқинг сўзин чиқарма оғиздин,  
Ёшурмоғим не осиг, чун халойиқ оғзиға тушмиш.

\* \* \*

Майки лаълидин томизди ул нигори бодануш,  
Гуйиё, жон топқанидин тушти туфроқ ичра жуш.

Ишва бирла бетаҳаммул қилмаса ул муғбача,  
Невчун дайр аҳлидин бир лаҳза кам булмас хуруш,

Раз қизи бебокликдин қилса урён халқни,  
Дайри пири зайли эҳсон бирла келди пардапуш.

Лали майнинг жавҳари рух ўлди, чун ҳар қатраси,  
Гуйи эъжози Масихо зоҳир айлар майфуруш.

Масглиғдин элга юз сўз дер, вале бир сўз десам,  
Кўз юмуб ҳам мастлиғ бирла ўзин айлар хамуш.

Турмади шайхи риёий, чун етишти шири дайр,  
Қочмайин Иблис нетсун, чун нузул этти суруш.

Эй Навоий, демаким, жону кўнгулни найладинг,  
Иккисин қилдим фидо, чун боданушим тутти қуш.

\* \* \*

Суроҳи то майи лаълинг висолин орзу қилмиш,  
Ани бу орзу девонаи жулидамӯ қилмиш.

Чибионар шаккари лаълингда йуқ жон қушларидурким,  
Су ичмакликка ҳайвон чашмаси узра ғулу қилмиш.

Адамдур ул огизким хурдабини ақл топпайдур,  
Вужудин гарчи ул қатлим ишида гуфтуғу қилмиш.

Ғаминг жон пардасин чок айлагач, гардун, не янглигим  
Лабинг ориттинг анинг риштаси бирла рафу қилмиш.

Кунгулким ташнаи лаъли лабингдур, ваҳки, су этмас,  
Анга гарчи висолинг ваъдаси бағримши су қилмиш.

Лабинг еткан қадаҳ тарёқидин еткурғил, эй соқий  
Ки, ҳажр аччиғлиғи жомим аро майни оғу қилмиш.

Висолинг нуши бирла узгаларга нуши жон бўлким,  
Навоий жони муҳлик ҳажр неши бирла ҳу қилмиш.

\* \* \*

Шабистонимда жом ичра юзунг акси чароғ ўлмиш,  
Чароғимға ва лекин жом зарфу бода ёғ ўлмиш.

Дирам узра дирам тўккан кеби пинҳон хирад аҳли  
Гириҳлик кўнглум ичра ишқдин доғ узра доғ ўлмиш.

Илож айлай десанг, қўй ислайин себи занаҳдонинг,  
Менгаким сунбулунг савдосидин заъфи димоғ ўлмиш.

Кўзунг наргис, узоринг гул, қадинг сарву сочинг сунбул  
Бузуғ кўнглум хаёлидин буларнинг турфа боғ ўлмиш.

Не қилсанг эмди қил кўнглумгаким, торожи ишқингдин,  
Шикибу илму ақлу зуҳду тақводин фароғ ўлмиш.

Ажаб Фарҳод эрур ширин лабинг шавқида кўнглумким  
Анға пайконларинг метину ишқинг қофи тоғ ўлмиш.

Тула қуй жоми гардунвашқа май, эй соқийи махваш  
Ки, ғам хайлини ғарқ айлар тенгсиз бу навъ аёғ ўлмиш.

Май ичким, дарду ғам бир лаҳза соғ ўлмоққа қўймайдур,  
Аниким, бу кўхан майхонада бир лаҳза соғ, ўлмиш.

Навоӣ тийра шомин кавкаби ашки қилур равшан,  
Бу юлдузлар анга гўеки дурри шабчароғ ўлмиш.

\* \* \*

Қайси водийким танимни ашк сайли сурмамиш,  
Қайси тоғ авжиғаким мавжи бошимни урмамиш.

Қайси ҳижрон шомиким ҳар лаҳза ҳижрон сарсари,  
Бир-бир авроқин фалакнинг ҳар тараф совурмамиш.

Қайси дамким хотиримға чун утуб гулзори васл,  
Гунчадек кунглумда ҳижрон юз тикон синдурмамиш.

Қайси ҳижрон даштиким қасдимға тортиб ғам сипоҳ,  
Ул черикнинг ўтин оҳим шуъласи ёндурмамиш.

Қайси бир мажлиски, май тобию ораз барқидин,  
Элга ўтлар солиб, ул қотил мени куйдурмамиш.

Қайси бирга олам аҳлидинки қилдим жон фидо,  
Гусса олам-олам ўтлуғ жонима еткурмамиш?

Эй кунгул, дайри фано азми муборак азм эрур,  
Қуй қадамким, топқон ул йўлни ватанда турмамиш.

Дайр пирининг қулименким, харобот аҳлидин  
Неча кўрмиш журм аларнинг юзига келтурмамиш.

Май тутуб кунглумни тиндур бир замон, эй муғбача  
Ким, замон бедоди ани лаҳзаи тиндурмамиш.

Зулф аро асра Навоий кунглин элдин истама,  
Телбани банд ичра зоминға киши топшурмамиш.



\* \* \*

Телбалик сенсиз, эй пари, менга иш,  
Кўксума тош урармен, эғнима тиш.

Нахли айшим кўнгорди уйла ғаминг  
Ким, маконида қолмади қиртиш.

Новакинг касрати кўнгул ичида,  
Уйлаким найситон ичинда қамиш.

Ё қошинг бирла қилди чун даъви,  
Қатл учун бўғзиға солилди кериш.

Зулфу жисмингға рангу нозуклук,  
Кўринур ул сифатки, қоқуму киш.

Не учун бўлди лаългун ашким,  
Гар юрак қони эрмас анда қотиш.

Май кўп ичсам ажаб йўқ, эй соқий,  
Қон ютарларда қилмишам варзиш.

Барги гулким сочилди кўйи аро,  
Ул менинг пора-пора кўнглум эмиш.

\* \* \*

Оразинг ҳижронидин келмас манга гулзор хуш,  
Гулсиз андоқким эмас гулбунда юз минг хор хуш.

Хастадур кунглум кўзунгдин уйлаким мумкин эмас,  
Лабларингдин шарбат олмай бўлғай ул бемор хуш.

Кўйида вайронае топиб йиқилдимким, келур  
Қасри жаннатдин менга ул сояи девор хуш.

Кўйидин манъ айлар эрдим чун улармен, эй кунгул,  
Эмди бердим рухсатинг, ҳар қайда борсанг, бор хуш.

Ҳар киши мақсадга бир сарришта истар, эй фақиҳ,  
Субҳа гар хуштур санга, бордур манга зуннор хуш.

Ҳирқаву зуҳду риё аҳлиға хуштур хонақаҳ,  
Лек анинг рағмиға келди кулбаи хаммор хуш.

Эй Навоий, май била хуш тут ўзунгниким, эмас  
Бу фано дайри аро бўлмоқ даме хушёр хуш.

\* \* \*

Ошиқ ўлдум, билмадим, ёр ўзгаларга ёр эмиш,  
Оллоҳ-оллоҳ, ишқ аро мундоқ балолар бор эмиш.

Қаддиға эл майли бўлгондин кўнгул озурдадур,  
Ул алифдин зорларнинг ҳосили озор эмиш.

Элга новак урди, мен ўлдум, эрур бу турфаким,  
Жоним эткан реш эл бағрига кирган хор эмиш.

Риштаким муҳлик ярам отзига тиктим, англадим  
Ким, кафан жинси қироғидин сувургон тор эмиш.

Кўйи деворидин огриқ тапга тушкон соядек,  
Сели ғамдин эмди соя ўрниға девор эмиш.

Жонға тахвиф айладим тиги ҳалокидин анинг,  
Билмадим, бу иштин ул улгунча мишнатдор эмиш.

Эй Навоий, хўбларни кўрма осонлиг била  
Ким, бировким солди кўз, узмак кўнгул душвор эмиш.

\* \* \*

Менга эмди сарв ила гул муддаоси қолмамиш,  
Сарв буйлуқ гулжабинларнинг ҳавоси қолмамиш.

Уйла бузмиш меҳнату ғам хайли кўнглум кишварин  
Ким, нашоғ анда сиғингунча фазоси қолмамиш.

Мен балият ичрамен, эл шод, гўё чархнинг  
Эмди дард аҳлиға еткунча балоси қолмамиш.

Ёрким қилмас жафозу жавр эрмас раҳмдин  
Ким, манга кўргузмаган жавру жафоси қолмамиш.

Баски ҳар торин бало атфоли уздилар чекиб,  
Ваҳки, урён жисм уза меҳнат палоси қолмамиш.

Гул чоғи боғингғаким йўл бермадинг, эй богбон,  
Чинмудур дай бўлғали дерлар сафоси қолмамиш.

Эй Навоий, гар вафоси қолмамиш анинг санга,  
Ғам емаким, анга ҳам хусни вафоси қолмамиш.

\* \* \*

Қўнгулни бу кеча бир ой хаёли муётало қилмиш  
Ки, уйқу хайлини қўзлар саводидин жало қилмиш.

Қўнгулга тоза қўйғон доғлардинму савод ўлмиш,  
Йуқ эрса ҳажр дудидин фалак юзин қаро қилмиш.

Вужудим хирманин ўртарға бир барқи бало урмиш.  
Қўзумга ҳажр илги кожидин ҳар ўтки чоқилмиш.

Вафосизлик муҳаббат аҳли оридур хушо, улким,  
Ҳаёти нақдини бир қотил оллинда фидо қилмиш.

Аёғи туфроғининг қийматин жонлар деган ҳайҳот,  
Ҳаёт иксирини туфроғ бирла тенг баҳо қилмиш.

Гадолиғ айламиш йиллар қўзум ул хўблар шоҳи,  
Қачон бир кўргузуб ораз, анинг комин раво қилмиш.

Висол истар эсанг қочма балиятдинки, кўргузмиш  
Ниёз аҳли вафо, ҳар неча ноз аҳли жафо қилмиш.

Тараб жомини тутмас дайр пири бўлмайин фоний,  
Биров бу файз топмишким ерин дайри фано қилмиш.

Навоий бенаво бўлким азал қассоми қилғонда –  
Халойиққа наво тақсим, бизни бенаво қилмиш.

\* \* \*

Хусн оятики келди юзунг қиссасида нас,  
Тонг йўқ, десамки шаънидадур аҳсан-ул қисас.

Мусхафни ўртадим дединг ўтлуқ узор ила,  
Кўнглум қабул қилди каломинг начукки нас.

Кўнглум қушини тиғи ғаминг қилди чок-чок,  
Билман кўнгулни қушмудурур эмди ё қафас.

Лаълинг нигини шарҳидадур гўйиё фусус,  
Ҳар жузвида нишонаи вақф айлади бу фас.

Ўлдумки, қатлинга нега ушшоқ бўлди хос,  
Тиргузди буки ёна мени айладинг ахас.

Тақвийи ишқ аро чу азимат тилар кўнгул,  
Аввал керакки, бир тараф этсанг бори рухас.

\* \* \*

Жаҳон золи ҳам макр эгар, ҳам нифок,  
Ани турт мазҳабда қил уч талоқ.

Нечук дейки, рухсоридин олма кўз  
Ки, мен айтманким, анинг сари боқ.

Сенинг сугунга ёймиш оқ сочини,  
Эмастур юзи меҳр нуридин оқ.

Қопи узра қавси қузаҳ вўсмаси  
Вафо рангидин келди, албатта, тоқ.

Десанг қолғай обод дининг уйи,  
Бу бедин била бўлмағил ҳамвисоқ.

Тажарруд тариқини бил мугтанам,  
Тақайюд гулусидин ўлғил йироқ.

Навоий, узунгни қил ул навъ фард  
Ки, узлукни ҳам сол узунгдин йироқ.

\* \* \*

Чехра гулгун сафҳасиға қилдинг афшон зарварақ,  
Магар рахшон кавокиб зоҳир айлабтур шафақ.

Гар варақ зийнат тошар хатдин вале хат ёзмайин,  
Турфа суврат бирла олам офатидур ул варақ.

Гулпан ичра қисмат этса лаълидин жон шираси,  
Сифра гар гул очса, гул яфроғларидиндур табақ.

Хуйдин ар бўлмиш жамолинг шамъи равшанроқ, не тонг,  
Чун тушар ўт ичра айлар шуълани афзун арақ.

Инқ абвобин ёзарға яхши жисмим хомаси,  
Хоссаким, тиғи фироқинг айлади бошимни шақ.

Инқ дарсин гармравлар билди йўқ афсурдалар  
Ким, киши то ўртамас ўзлукни билмас бу сабақ.

Булбулу гул де Навоий бирла дилдориниким,  
Ул ики мафҳумға йўқ бу иккидек мосадақ.



\* \* \*

Мушкил ишдур уйда бир ғойибни ҳар дам йўқламоқ,  
Лек мухлик йўқлагандин сунгра истаб топмамоқ.

Кимгаким юзланса бу шиддат не тонг олам юзин,  
Оху ашки сарсару тўфони бирла қўзғамоқ.

Телба итдек ҳажр сўзидин келурмен ут сочиб,  
Офият аҳлиға авлодур йўлумдин тарқамоқ.

Не жунундур ул қуёштин айру ҳижрон даштида,  
Гоҳ қўрқуб соядин қочмоқ, гоҳ ани қавламоқ.

Тоғ этакинда гар ағнармен жунун ифротидин,  
Истарам ул пардани урён танимға чирмамоқ.

Турфадур тоғ авжида ҳар лаҳза кулмак барқдин,  
Чун бўлур муфрит менинг бирла булутқа йиғламоқ.

Мен чу кечтим ишқ аро боштин маломат қилмангиз  
Ким, ажабдур бошсиз элнинг қулоғин тўлғамоқ.

Сўзни англа, соқийё, маст эт мени ул навъким,  
Бўлмағай мумкин манга давр аҳли сўзин англамоқ.

Сенда ноз улди, Навоийда ниёз эрмас ажаб,  
Бас сен ани қарғаган сойи, сени ул алқамоқ.

\* \* \*

Васлинга кечрак етишсам, лутф этиб узрумға бок  
Ким, қадам урнин супурмай күз била күймон оёқ.

Қать қилмоқ ишқ водийсин эрур бас турфа иш,  
Хосса мажруҳки, ҳам бемор бўлғай, ҳам яёқ.

Соғинурмен ёр хайлидур кўрунса ҳар қора,  
Гарчи ҳайрат сайли ашки кўзларимни қилди оқ.

Ваҳки, салмо ноқаси илдамдурур, мен хастаҳол,  
Лутф этиб, эй сорбон, фитрокини бўйнумға тоқ.

Эйки дерсен, ҳажр даштиға яроқсиз кирмагил,  
Бори дегилким, эмас бу дашт аро кирмоқ яроқ.

Ғашна лаблар ҳоли бу водийда не бўлғайки, су  
Кўз ёшидур, доғи утлуқ долалар жоми аёқ.

Эй Навоий, бу биёбон қатъин осон айладинг,  
Ашқдин мундоқки ҳар манзилда чектинг юз булоқ.

\* \* \*

Сипехр боғин нужум варди чу қилди ул навъиким Ха  
варнақ,  
Юзидин ул шамъ анжуман ичра солди юз минг сафо  
равнақ.

Қамар масаллик юзи шабистонимизни андоқ ёрутти,  
гүё  
Ки, чарх боғи қуёштин андоқ мунаввар ўлмайду рэди  
муглақ.

Узори меҳриға турраи шомини ҳар тарафтин қилиб  
мутарро,  
Бу турфақим меҳр чашмасидин зақан ҳубобин осиб  
муаллақ.

Хиром вақтида суръатидин юзики терлаб бўлуб  
биайних,  
Гул узра шабнам йўқ эрса, хуршид уза сочилган сиғор  
зийбақ.

Тилида ун лоба бўлса музмар юзида юз ҳусну лутф  
мудғам,  
Кўзида юз ғамза бўлса мамлу, қадига минг нозу жилва  
мулсақ.

Сўнг илгида бир сафина, лекин бу хаста ашғоридин  
муҳалло,  
Сўнг илгида шиша ичра май, лекин ўз мани лаълидек  
мураввақ.

Бу шақк ила кирди кулбам ичра ёнимга келдию тутти  
маскан,  
Ҳасад ўтидин яқин эдиким эриб тукулгай синехри  
азрақ.

Не хуш қолди манга, не тоқат, не сабр қолди манга,  
не ором,  
Чу кўрди ўлғум, кулуб тўла қилди бода дарёси ичра  
заврақ.

Ичиб манга доғи тутти, чун беҳуд эрдим оғзимга  
қуйди ани,  
Улуб эсам ҳам тирилсам ул дам яқин менинг жоним  
эрур ҳақ.

Мангаки ишқ ичра буйла ком ўлса таркин этмақ  
эрурму мумкин,  
Нечаки таклиф қилсалар шайхи лода бирла фақиҳи  
аҳмақ.

Навоий, ишқ таркин этма, қадаҳни ҳам қўймағил  
илигдин  
Ки, даҳр мухтийда мундин ўзга эрур не қилсанг  
хатойи мутлақ.

\* \* \*

Гар қуёш оразига саъбдурур қўз солмоқ  
Ул қуёш оразидин мушкил эрур қўз олмоқ.

Не қуёштур буки, чун чиқти кўнгуллар хайли,  
Бўлса юз минг ишидур зарра кеби қўзгалмоқ.

Сарсари оҳдин ашкимга таҳаррук не ажаб,  
Ел чу тез ўлди, бўлур баҳр иши чайқалмоқ.

Эй висол аҳли, фигоним эшитиб кулмапгким,  
Ҳажр зиндони аро мушкил эрур қийпалмоқ.

Соқийё, дема тугаткилки, эмастур мумкин,  
Ҳажр лаб ташпаси жомида тарашшуҳ қолмоқ.

Эй муганний, қадаҳу шамъу бу беҳуд сари боқ,  
Бу бўлур музҳику мубкию мупаввим чолмоқ.

Сола олмайдур ашинг сари Навоий ўзини,  
Эй кўнгул, фонда йўқ, бўлмас ўзунгни солмоқ.

\* \* \*

Ул пари пайкарки бұлмиш инсу жондин хўброқ,  
Бор анингдек хўбким, мумкин йўқ андин хўброқ.

Гулшан ичра оразу қадингга мойилменки бор,  
Бу гули раънодин ул сарви равондин хўброқ.

Ишқ журмига гар ултургунг бировни бил яқин  
Ким, бу ишга йўқ киши мен нотавондин хўброқ.

Ҳажр водийсинда улким бир мусофир ёри бор,  
Йўқ ани истарга тарки хонумондин хўброқ.

Хўблугдин жон олиб ўзни йироқ тутмаққа йўқ  
Хўблар хайлида, биллаҳким, фалондин хўброқ.

Хўб эди кўнглумни истар бўлса андин ўзга хўб,  
Хўброқ будурки, йўқ ул дилситондин хўброқ.

Кўп жафо чектим кўнгулдин, еткурай десам жазо,  
Топмағумдур кимса ул номехрибондин хўброқ.

Бир замон васл ўлса ё ҳижрон замона аҳлидин,  
Тут ғаниматким, замон йўқ ул замондин хўброқ.

Ғар жунун даштида ҳажр андуҳи кам бўлсун десанг,  
Эй Навоий, топмағунг оху фиғондин хўброқ.

\* \* \*

Улки кофур бўлуб мушки қилур раънолиқ,  
Оқ соқолиға кулар халқ, зиҳи расволиқ.

Чун соқолсизлиқ эрур лозима раънолиққа,  
Қиркмоқ лозим эрур ани зиҳи раънолиқ.

Умр элликка чу етти яна эллиқдин эмас,  
Ёғилиқ тенгригаву амриға нопарволиқ.

Ким йигитлиқда қилур товба, йигитлик улдур  
Қари булғор соқолин қилса қадаҳ паймолиқ.

Тенгридин қурқмай улким, қарибон бода ичар,  
Яхшироқдур бу мусулмонлиғдин тарсолиқ.

Будур инсофки, чун бўлди қуво заъф пазир,  
Йўқтурур ҳеч муфарриҳда нашот афзолиқ.

Қила олмас қори дебо кийиб ўзни зебо,  
Шол ҳам кийса йигитка ярашур зеболиқ.

Қарилиқда ики иштин киши бор элга азиз,  
Бири зуҳду бириси халқ аро нопаддолиқ.

Эй Навоӣ, қаридинг гуша тутуб, тоат қил,  
Булмайин хор десанг айлама базм оролиқ.

\* \* \*

Саңга не ғам мен кеби мажнүни шайдодин йироқ,  
Иш мангадур сен париваш хур сиймодин йироқ.

Ҳажр даштида қуюндек ҳар тараф саргаштамен,  
То тушубмен ул хиромон сарви раънодин йироқ.

Ой жамолин истамонким, кўргамен олам аро,  
Бир дам ўлсам ул жамоли оламородин йироқ.

Дегасен: шоми ажал умрум қуёшин ёшурур,  
Ғар замоне бўлсам ул зулфи сумансодин йироқ.

Ғар мени расво ўлармен сенсиз, эй ороми рух,  
Ҳам йироқ эрмас агар бўлсанг бу расводин йироқ.

Қилма кўп, эй шайх, айбим хонақаҳға етмасам  
Ким, харобот аҳли хушроқ аҳли тақводин йироқ.

То йироқ тушмиш Навоий ёр агар ёд этмади,  
Қилма қўнглидин мунинг, ё раб, анинг ёдин йироқ.



\* \* \*

Ҳажр аро раҳминг кеби бўлмас манга кам иштиёқ,  
Балки хуснунгдин булур афзун дамо-дам иштиёқ.

Иштиёқинг баҳридин оламга томса қатрае,  
Жонга еткайлар чекардин аҳли олам иштиёқ,

Гарчи бўлдум дард тоғи, лек қаддим заъфдин  
Айлади остиға қолган қофдек ҳам иштиёқ.

Ҳажридин ёлгуз эмас куймаклигимким, онсизин,  
Уртаган жонимни ҳам ҳижрон эрур, ҳам иштиёқ.

Иштиёқим хирқатига чорае қил, эй рафиқ  
Ким, хароб айлабтурур ҳолимни муҳкам иштиёқ.

Дилраболар оташин лаълидадур андоқки ўг,  
Фурқат аҳлининг қотиқ жониға мубҳам иштиёқ.

Оҳ лудидин қора эрмас Навоий кисвати  
Ким, анинг олиға солмиш буйла мотам иштиёқ.

\* \* \*

Ашқдин бұлди қорарған кулбаи вайронам оқ,  
Кулбаи вайрон демайким, дидаи гирёним оқ.

Ишқ угининг дудидин ҳинду бўлубмен ёрға,  
Ашқ юғондин печук бўлғай тани урёним оқ.

Баски куз богига берди оразинг ҳижрони су,  
Ҳар сари гуллар очибтур бу ики бустоним оқ.

Сабр тифли мактабимен ургана олмон сабақ,  
Йиғламақдин чун бўлур лавҳи дабиристоним оқ.

Ваҳ, не кун бўлғайки ногаҳ ул қуёш айлаб тулуь,  
Юзидин бўлғай қорарған хужрау айвоним оқ.

Шоми ҳажрим қилса, тонг йўқ, ногаҳон гар субҳдек,  
Жилвагар бўлса либосин айлабон жононим оқ.

Чун оқиздинг зор жисмимни баҳори сайлдек,  
Ёр куйи жониби, эй ашқ бўлғон қоним, оқ.

Рўзгорим дайр аро қилди қора чун мугбача,  
Қолмаган бўлса тонг эрмас чеҳраи имоним оқ.

Эй Навоий, халқни баским ўқурда йиғлатур,  
Ашқ сайлидин бўлур бўлғон сойи девоним оқ.

\* \* \*

Юзунг қуёшига бу навъ эса аён бўлмоқ,  
Париға мумкин эмас халқдин ниҳон бўлмоқ.

Тасаввур айласам эғнимда нуқтаи мавҳум,  
Белим синарға етар онгла, нотавон бўлмоқ.

Магар бу ҳийла била пойбўсунг айлагамен,  
Йўлунгда комим эрур хоки остон бўлмоқ.

Жаҳонда ҳар киши овора мақсади ул қуй,  
Ҳасаддин истарам овораи жаҳон бўлмоқ.

Нетиб қошинда кўрай девларки, бордур ишим  
Малойик ўтса анинг сари бадгумон бўлмоқ.

Вафо чу гулда йўқ, эй булбул, айт ғунча кеби,  
Кўнгул қачонга сенга лахт-лахт қон бўлмоқ.

Чу хонақаҳдин ўтгунг, Навоий, ўткарма  
Маҳални, дайр сари истасанг равон бўлмоқ.

\* \* \*

Очибон куксумни ёрғил қилмасам доғи ёзуқ,  
Айлагил бори хаёлинг манзилин очуқ ёруқ.

Булажаблиқлардурур ишқ ичраким ақд англамас,  
Иўқ эса иссиғ кўнгул оҳи недин бўлғай совуқ.

Қатра-қатра қонки сенсиз юттум, айларман бихил,  
Ёрибон куксум итингта берсалар қошуқ-қошуқ.

Захмиға ер кўрсатурмен чиқса ул бадмастким,  
Манглай узра бармоғимни элтиб айлармен топуқ.

Қулса оғзинг, бўлса ҳам ёруғ узоринг яхшиким,  
Гунча хандон турфароқ, гул доғи хушроқдур очуқ.

Заврақи майдин мени маст этти пири дайрким,  
Чарх жунгидур тағору бодаси узра қаюқ.

Бир дам эрмаским висолинг истамасмен тенгридин,  
Бу ҳадисим қилмасанг бовар эрур тенгри тонуқ.

Кимки восил бўлди, рафъ ўлди ародин қурбу буъд,  
Қаъба суккониға нўл хоҳи йироқ, хоҳи ёвуқ.

Эй Навоий, кир фано даштиғаву тин барчадин  
Ким, яёқлиқ анда маркаб, тўшасизлиқдур озуқ.

\* \* \*

Санову зотинг ичра топиб ажз, аҳли идрок,  
Гаҳи лоухсн айтиб, замопе мо арафнок.

Не янглиғ аҳли идрокки чун гардунға сурди,  
Кўзига сурма қилди ғуборин хайли афлок.

Зулоли сунъунг ичра сипехру сидра шоҳи,  
Тенгизда ул хубобе, бу ҳам андоқки хошок.

Камоли қудратингда хирад ул навъ ўлуб лол  
Ки, ҳайратдин ҳамиша қилиб исбаъни мисвок.

Фироқинг сўги ичра кеча кўздин сочиб ашк,  
Висолннг ҳасратидин яқосин субҳ этиб чок.

Яримчуқ пашша ниши била ожиз қилурсен,  
Нечаким пил янглиғ қавийдур хасми бебок.

Чу туздунг ҳусн боғин узору қадин қилдинг  
Бирин гулбарги раъно, бирисин сарви чолок.

Висолинг кўзгусига жило бердинг кулидин,  
Анингким ишқ ўтидин вужудин ўртадинг пок.

Навоӣ ҳамдинг айтур ажаб йўқ гар тилига,  
Иноят лужжасидин кетурсанг гавҳари пок.

\* \* \*

Қолибмен заъфин баским ул ой отти манга новак,  
Тери бирла сунгак, лекин сунгак уқлар, тери кунглак.

Чидармен ҳар неча захм урса ул қотил, вале бўлмас  
Чидамоқ, гар бирин ўз узвида, қилса биров ўлчак.

Малойик доми зулфидин қутулмас, ваҳ, қутулғайму,  
Ҳазин кунглум қушиға айласа ул ҳалқадин илмак.

Ҳабибим ҳусни васфин уйла муҳлик англаким бўлғай  
Қопинда қиссаи Юсуф бир уйқу келтурур чўпчак.

Мен ўлдум ноладин, ноз уйқусидин ёр очмас кўз,  
Не суд андинки, ҳижрон шоми бўлғай кўзларим сергак.

Қора қайғу мени элтиб қора зулфунг учун ҳар тун,  
Қора бошни тутуб овуч қора ерга кириб тирсак.

Ёман ғам телба кунглум ранжидин муҳлик жафонг ичра  
Ки, мен ўлғай эдим ўлса киши чекмак била эмгак.

Агар ҳусн ўлса қотил зор не дарвешу не султон,  
Вагар ишқ ўлса комил, ёр не ҳиндуву не ўзбак.

Эрур аҳбоб ишқининг қусури ҳусн нуқсидин,  
Жамолу ноз то кўпрак, ниёзу шавқ ҳам кўпрак.

Десаиғ оғаҳ бўлан мандин ўзунни ҳеч билмас қил  
Ки, гафлатдур фано таврида ўзни бир нима билмак.

Навоий ул юзу лаб шавқидин ноғаҳ наво чекса,  
Дам урмас булбулу тути, ки будур қачча ул пилтак.

\* \* \*

Ҳажрким ҳар дам мени бевахму бок айлар ҳалок,  
Гар мунга розидур ул хунрези бебоким не бок.

Қадди шавқидин дедим кўксумга тортай бир алиф,  
Ишқ тиғи тез эди, кўксум саросар бўлди чок.

Тийрборони фироқингдин тапимни истамон  
Ким, кўзумга учрағайким бўлмиш асру дарднок.

Ҳусн миръотин очар куйган кўнгул хокистари,  
Нечаким ул бўлса нури пок, бу бир тийра хок.

Ишқ ўти таъсир эгар эл неча ноҳамвор эса,  
Барқ сайриға не гам ер гар бийикдур, гар мағок.

Поки ҳуснунг қадрин усрук кўнглум англа, невчун  
Ким, бало соқийларидин ишқ жомин ичти пок.

Дема ким, эркин Навоий хаста кўнглига талаб,  
Эй кўнгул, захмиға марҳам, ойн матлубий сивок.

\* \* \*

Телба ким кўрди мени шайдодек,  
Парин ул хури малак сиймодек.

Истасам сен кеби покиза гуҳар,  
Бўлмай ўлғайму кўзум дарёдек.

Бўстон сарви гар ўлсун тўби,  
Эмас ул нахл қади раънодек.

Хўблўғ мулкида юз шоҳ ўлса,  
Бири бўлғайму бизинг мирзодек.

Тенгри ишқ аҳли шикастиға магар,  
Хўблар кўнглин этар хородек.

Ишқ Мажнунни кўп этти расво,  
Қилмади лек мени расводек.

Эй Навоий, тилаган зуҳду салоҳ,  
Кўзию кўнглини ҳам асрадек.



\* \* \*

Кўкрагимдур субҳнинг пироханидин чокрок,  
Кирпиким шабнам тукулган сабзадин намнокрок.

Бу кўнгул ғамнокидин то шодмон кўрдум сени,  
Истарам ҳар дамки, бўлғай хотирим ғамнокрок.

Лайли андин қўйди Мажнун кўнглида раҳти ғамин  
Ким, йўқ эрди манзил ул водийда андин покрок.

Уйла мужгон ханжариға ёпишибдур дурри ашк  
Ким, магар андин ятиме йўқтурур бебокрок.

Лабларингдин жон олурда барча эл қулдур санга,  
Жон берурда бир қулунг йўқ бандадин чолокрок.

Одамилиқ туфроғин берса фано елига чарх,  
Оҳким, йўқтур киши аҳли вафодин хокрок.

Неча ўқласанг Навоий кўнгли захминроқ бўлур,  
Кўрмадук захмеки теккан сойи бўлғай чокрок.

\* \* \*

Не хуш уммидеким урэн нигун қад бирла урсам так,  
Париларға жунун туморидур буйнумда силкинчак.

Тери жисмимда ҳарэн тоза доғу қон ила гүё,  
Қазо мажнунға тикмиш лолалар яфроғидин кунглак.

Яра кўзлар бўлуб танда чу бўлди хира ул юздин,  
Ясабмен ҳар тараф эски тугонлар шаклидин айнак.

Юлуб пар жон қушидин, оҳ пайконин йиғиб кунглум,  
Кунг сингонларин гүё ясар афгон учун новак.

Назар солса юзунгдин узга юзга кўзни кўр айлай,  
Қилибон тиғ ила мардумни анинг нуқтасидек ҳак.

Ҳаво қилғанда зулфунг ҳалқа домидин кунгул, билдим,  
Бу қушнинг ҳам аёғ, ҳам буйнида муҳкам эмиш илмак.

Изин ердин кетар деб асрадим рағлар кеби кўзда,  
Олиб жон риштаси бирла аёғи ўрнидин улчак.

Фалак зарфин туло берди қазо ул ой майи ишқин,  
Бу майдин бизга, ваҳким, тегмади бир қатрадин кўпрак.

Лиқо мумкин эса учмоқ томуғдин қочмаким бўлмас,  
Кишига ҳеч мақсуде муяссар чекмайин эмгак.

Чу бўлдум ишқида фоний, ҳадисин сўрмангиз мендин  
Ки, қолмас зикри зокир бўлса мазкуринда мустаҳлак.

Тиларсен ўзлукунгнинг жузу жуздин мунфак эткайсен,  
Навоий назмининг жузвини қилғил жузви лоянфак.

\* \* \*

Тийра қилмиш тун кеби офоқни оҳим менинг,  
То эшиттимким қилур шабгардлик моҳим менинг.

Тун қорасидек қора шапминадурму сайрида,  
Ё тутубтур ул жафогар шўхни оҳим менинг.

Учрамас ҳар куй бошида турун йўл асрасам,  
Равшан эрмас, ваҳки, шамъи бахти гумроҳим менинг.

Ё қочар мендин халойиқ ташигай деб погахон,  
Ёрутур чун тунни ҳар дам оҳи погоҳим менинг.

Хидматида нега йўл топмон экишмен тийра рўз,  
Шоми мулкин чун мусаххар айлади шоҳим менинг.

Мен доғи аҳбобдек мақбули эрдим, оҳким,  
Жоҳи идбор улди ул иқбол ила жоҳим менинг.

Элга ҳар лафзи Навоӣ жонига бир доғ эрур,  
Неча куйғай бағрима доғ ул юзи моҳим менинг.

\* \* \*

Неча ул күй итларига еткай озорим менинг,  
Кош итлар туьмаси булғай тапи зорим менинг.

Неча ул базм аҳлига булғай фигопимдин малол,  
Кош алар қурбони булғай жони беморим менинг.

Неча позук кунгли келгай ёрнинг мендин батапг  
Ким, фидо кунглига жону жисми афгорим менинг.

Неча апким йиққай эл сабри биносин куйида  
Ким, уюлғай кошки, бу жисми хунборим менинг.

Йуку бор элдур жунунум шайнидин озурдадил,  
Умр агар будур йукум кўп яхшиким, борим менинг!

Эй фано тиги, вужудум нақшин андоқ айла ҳақ  
Ким, замон авроқидин маҳв улсун осорим менинг

Соқие, тутма Навоийға яна ишрат майи  
Ким, эрур бадмаст ул мажнуни хамморим менинг.

\* \* \*

Эй кўзу кўнглум, сиришку оҳдин тўфон қилинг,  
Жону жисмимнинг йиқилғур кулбасин вайрон қилинг.

Қилса бу иш кўзу кўнглум сиз доғи, эй дарду ишк,  
Кўзни кўр айлаб, кўнгулга дард ўқин паррон қилинг.

Ҳар баҳона бирлаким бўлса, ҳаётим қасрининг —  
Тоқу айвонин бузуб, туфроғ ила яксон қилинг.

Яъни айлаб мунча бедоду жафолар шаммае,  
Ҳажр дарди шиддатин мен хастаға осон қилинг.

Зинҳор аҳбоб, ошиқ бўлмангиз, гар саҳв этиб —  
Бўлмоқ истарсиз, бурун андишай ҳижрон қилинг.

Дермен, эй аҳбоб, тортай ҳажрдин бир тийра ох,  
Ер тубиға ой ила кун кўзгусин пинҳон қилинг.

Ҳажрдин кўнгли тўла келмиш Навоий раҳм этиб,  
Эй харобот аҳли, бир мамлу қадах эҳсон қилинг.

\* \* \*

Май била майхонанинг хиштин тош узра ҳал қилинг,  
Чун хуморидин судоъ улса ани сандал қилинг.

Ҳар не қолса суда бўлғай хиштдин таъзим учун,  
Ип тоқиб ҳар жонибидин бўйнума ҳайкал қилинг.

Эй харобот аҳли, соқий орази акси учун,  
Соф қилмоғлиғ била май кўзгусин сайқал қилинг.

Муғбача оллида чун бўлди сужуд этмак ишим,  
Майға марҳун қилсангиз сажжодани аввал қилинг.

Саҳл эрур жон нақдини соқий учун қилмоқ нисор,  
Лек бир паймона тўлдурмоқ била асҳал қилинг.

Масту мажнун чиқмишам майхонадин, эй дўстлар,  
Комингиз гар ҳазл эса ийнак мени маҳзал қилинг.

Кўйидин қавланг ҳавосу ақли, эй дарду ишқ,  
Анда саргардон Навоийнинг вале анкал қилинг.

\* \* \*

Бир ўт эсаки манга журмсиз вафони кам эттинг,  
Юз ўтдур улки жиҳатсиз улусни муҳтарам эттинг.

Бошимға тиг урубон нақди дард кўнглума солдинг,  
Вафо тариқида тақсир қилмадинг, карам эттинг.

Юзумни нақш этибон ашк тийра қонидин, эй ишқ,  
Тошимда қонлиг ичим шарҳини ёна рақам эттинг.

Фасонаи ғаму меҳнат буюрдунг айламак азбар,  
Қаноат этмай улусқа мени фасона ҳам эттинг.

Кўнгулда ишқим ўти чун фалакка тортти шуъла,  
Бало ливоси бошиға бу шуъладин алам эттинг.

Дедингки, фақр йўлинда топилди мақсади аслий,  
Вужуд нақшини жон лавҳидин магар адам эттинг.

Магарки ёр сени истар, эй шикаста Навоий  
Ки, нақд жонни қилиб тухфа, фарқдин қадам эттинг.

\* \* \*

Саманди ноз уза ул чобуки балоға боқинг,  
Пари бошинда малак парридин ўтоға боқинг.

Начукки қавси қузаҳ даври меҳр акси эрур,  
Тоғиб ҳам эғнидин айланған икки ёға боқинг.

Садоғи жонибиким илғига синон тутмиш,  
Юз ўқ йилонию бир қотил аждаҳоға боқинг.

Агар бу ўқу синон урмоғин инонмасангиз,  
Очиб танимни ададдин фузун яроға боқинг.

Бу шакл бирла жаҳон бузмоғи яқин гар эмас,  
Улуста ҳар тараф ошубу ибтилоға боқинг.

Бу боғ гулларини ерга сочмайин қўймас,  
Хазон елини кўрунғ чархи бевафоға боқинг.

Навоий ўлди жаҳон аҳлидин наво топмай,  
Не бўлди бир назар ул зори бенавоға боқинг.



\* \* \*

Зиҳи ниҳоятинг охир келиб абад аввал,  
Вале хабар бера олмай бидоятингга азал.

Не қудратинг жабалиши қилиб тазалзул паст,  
Не ҳикматинг қуёшига бериб завол халал.

Бўлуб сифатингга мазҳар жамиъ махлуқот,  
Алар муфассалу инсонни айладинг мужмал.

Жамол зевари қош айладинг, магар урдунг  
Бу икки мисқал ила уйла кўзгуга сайқал.

Фироқ шомини ошиққа айладинг тийра,  
Агарчи анжумидин ёқтинг анда куп машъал.

Баҳор мошитаси саъйи бирла кийдурдунг  
Чаман арусин юзу қаддиға ҳулийю ҳулал.

Сипеҳр сафҳасин анжумдин айлабон афшон,  
Бу сафҳа устига чектинг шиҳобдин жадвал.

Ёзарга матлаъи субҳ узра нурдин тугро  
Қуёш тилосидин омода айладинг зарҳал.

Навоий айлади ҳамдингга помалар ирсол.  
Ани рад айламагил ҳаққи Аҳмади Мурсал.

\* \* \*

Зиҳи мулкунгнунг ун секкиз миңдин бири келиб олам.  
Бир уйлук қул санга олам аро Ҳавво била Одам.

Бериб чун офариниш маҳвашиға ҳикматинг жилва,  
Булуб рухсори нилий бу мудаввар нилгун торам.

Гул аҳмар, савсан азрак бу чаман ичра бўлуб андин  
Ки, елдин тарбият кожин аларға еткуруб муҳкам.

Нухуд фолин кўруб анжумдин аввалғи учи мезон,  
Чу амринг чарх золин айлабон маккораи қадҳам.

Чаманға оташин гулдин чу қўйдунг тоза қонлиғ доғ,  
Момук оқ гулдин этгинг доғи узра қўйғали марҳам.

Чу ёздинг субҳиға ёрлиқ босарға ол тамғасин,  
Шафақдин ҳал қилиб шингарф қилдинг, меҳрдин хотам.

Қусуф ичра қуёшни тобиқун — наъл эттинг ой бирла,  
Хирад ваҳм этгиким, ҳам жинс икки ҳарф эрур мудғам.

Чу боғлаб бир-бирига ҳикматинг бу корғаҳ васфин,  
Хирадпарвар муҳандисларға сиррин айлабон мубҳам.

Итингдур шоҳлар, йўқтур Навоий итча оллингда,  
Алар иттин кўпу бу ит аёғи туфроғидан кам.

\* \* \*

Ҳам субҳи оразингдур вардиятун-насойим,  
Ҳам шои сунбулингдур мискиятун-шамойим.

Ваҳ, ул не хўблуқтурким, қаҳр чоғи сурса,  
Юз ҳарфи номулоийм, андин келур мулоийм.

Бир кеча тушта кўрдум ул зулф бирла юзни,  
Баҳтим кеби тилармен, бўлсам ҳамиша нойим.

Дар кун хаёлу доим будур мурод ҳамким,  
Бўлсам кошида ҳар кун, боқсам юзига доим.

Кўнгулмдин олди ул кўз орому сабр нақдин,  
Бир турқдекки олғай торож ила ғанойим.

Суфий кўзу кўнгулни пок этмаса не осиф,  
Ўтқарса тунни қойим ё бўлса кунда сойим.

Юз оҳ, эй Навоий, ким ул қуёшқа етмас,  
Гарчи егар ғамидин гардунга оҳу войим.

\* \* \*

Ўртанур эл фурқатингдин навҳа бунёд айласам,  
Қўзғалур олам ўкурмак бирла фарёд айласам.

Емрулур бошимға гүёким фалак ғамхонаси,  
Ул қуёш ҳамхонам эрканни қачон ёд айласам.

Ҳажр бийми чун етар ғамгин қилур беихтиёр,  
Васл умиди бирла қўнглумни неча шод айласам.

Чарху анжумдин куюбмен айб эмас гар оҳ ила,  
Бу неча аҳгар била ул кулни барбод айласам.

Дафъ этай дермен жаҳондин ашк ила ғам туфроғин,  
Бу бузуғни сайл ила истармен обод айласам.

Салтанатдин бода ортуқдур манга юз қатлаким,  
Хушроқ эл бедодидин ўзумга бедод айласам.

Эй Навоий, ҳажр аро етти ажал қилғайму сабр,  
Ул Масиҳо ваъдаи васлини миод айласам.

\* \* \*

Ҳажридин кўксумни дермен уйла афғор айласам  
Ким, ичим ҳолини тошимдин намудор айласам.

Чун мени мажнун шажар яфрогидин қилдим либос,  
Аvlo улдурким гияҳдин эмди дастор айласам.

Истарамким, руқъасин гамгин кўнгул оромига,  
Риштаи жонимға чексам, доғи тумор айласам.

Ҳар сари мў бир тил ўлмиш ишқим иқрорига, вой,  
Ким инонғай эмди юз тил бирла ишқор айласам.

Телба кўнглум беҳуду ёр ул тараф юзланди, оҳ,  
Дарк қилмас пешлар санчиб хабардор айласам.

Ҳажр селоби бузар гар ашқу жисмим туфрогин,  
Ҳар печаким сабр уйи тарҳиға девор айласам.

Ҳажрдин кўксум эрур озурда соғар лойидин,  
Суртубон марҳам тилармен дафъи озор айласам.

Не қазодин келса таслим ўлмоқ авло чунки йўқ  
Суди гар қилсам ситез, ар ўзни қўп зор айласам.

Эй Навоий, майни то тарк этгим орғибдур гамим,  
Истарамким эмди азми кўйи ҳаммор айласам.

\* \* \*

Дам-бадам ҳар кун ул ой бедодини ёд айларам,  
Кеча турлук-турлук ўз жонимға бедод айларам.

Юз жафо қилса манга, бир қатла фарёд айламон,  
Элга қилса бир жафо, юз қатла фарёд айларам.

Зулфу юзи ҳажридин ғам шони анжум гуллариц,  
Туиц боди оҳдин ҳар лаҳза барбод айларам.

Ўзни қатл уммидию агёр қатли биймидин,  
Лаҳзае шод айласам, юз лаҳза ношод айларам.

Қомату рухсорицин бӯе топармен, эй рафик,  
Буки ҳар дам гулшан ичра майли шамшод айларам

Сурманг, эй ушшоқ, мендин нукта пири ишқ деб,  
Негаким куймак била улмакни иршод айларам.

Эй Навоий, ҳар жафо келса ул ойдин элга ҳам,  
Рашқдин мажмуъин ўз жонимға иснод айларам.

\* \* \*

Ё раб, ўлғон чоғда жоним жисми вайрондин жудо  
Ул бўлуб мундин жудо, сен бўлмағил андин жудо,

Чун жудо бўлсам мени ғамнок йуқу бордин  
Не ғамим, сен бўлмасанг мен зори ҳайрондин жудо.

Нақди жон чиққанда имон гавҳарин кунглумга сол,  
Айлагил жондин жудо, лек этма имондин жудо.

Хонумондин ойириб, қилғанда зиндон ичра ҳибс  
Қилма лутфунг мен алохону аломондин жудо.

Ҳашр ғавғоси аро осийлиғимға раҳм қил,  
Лутф ила илгим тутуб, қил аҳли исёндин жудо.

Гарчи ўлдум кофири ишқ аҳли ислом ичра қот,  
Ул замонким бўлғуси кофир мусулмондин жудо.

Элга махлас истасанг, етти тамуғни айла кул,  
Айлабон бир шуъла бу охи дурахшондин жудо.

Жаннат истаб айлаганларни ибодат қилмағил  
Кавсару тубию қасру хуру ризвондин жудо.

Барчадин айру Навоийға қилиб васлинг насиб,  
Қилмағил, ё раб, ани мундин, муни андин жудо,

\* \* \*

Кўксумни тиғи меҳнат ила яра айлангиз,  
Тортиб узунг кўнгулниқ юз пора айлангиз.

Ҳар порасини куйдурубон кул қилиб сочиб,  
Ҳар заррасини бир сори овора айлангиз.

Ул кулдин айлабон фалак оҳим шарорасин,  
Ҳар жонибида кавкаби сайёра айлангиз.

Ҳар навъ мумкин улса, ани фоний айлабон,  
Бедодидин бу шефтага чора айлангиз.

Ул шўх ишқин истаган эл, солмангиз назар  
Анинг сориқи, кўнглума наззора айлангиз.

Чарх ўлди золи ҳийлагар — анинг тариқи макр,  
Тажрид эли, талоқи бу маккора айлангиз.

Овора кўнглн келса Навоийнинг озибон,  
Эй хайли дуди оқ юзин қора айлангиз.



\* \* \*

Киши кўрмайдурур икш ичра зоре мен кеби ҳаргиз,  
Ғами ҳижронда бесабру қароре мен кеби ҳаргиз.

Ҳаданги ғамзаву ошуфта зулфунгдин йўқ эркандур  
Дил афгоре, паришон рўзгоре мен кеби ҳаргиз.

Десанг ушшоқнинг хоки тани узра сурай маркаб,  
Кўп истаб топмоғунгдур хоксоре мен кеби ҳаргиз.

Сенингдек суст паймон даҳр аро ҳаргиз йўқ эркандек,  
Вафоға ҳам йўқ эрмиш устуворе мен кеби ҳаргиз.

Жафогарликда йўқ эрмиш сенингдек, дерга йўқ ҳаддим,  
Йўқ эркандур жафокашликда боре мен кеби ҳаргиз.

Дедимким: даҳр боғида йўқ эрмиш мен кеби булбул,  
Дедиким: борму эрмиш гул узоре мен кеби ҳаргиз.

Магарким ёр соқий булса, дафъ улғайки, етмайдур  
Кишига васли жомидин хуморе мен кеби ҳаргиз.

Фироқи жаврида навмид ҳам йўқ мен кеби, гарчи  
Йўқ эрди васлдин уммидворе мен кеби ҳаргиз.

Навоий, демаким, ҳижронида сабр ихтиёр эттил,  
Бу ишда йўқ эмиш беихтиёре мен кеби ҳаргиз.

\* \* \*

Васл уммидидин бошимға ёрни келтурдунгуз,  
Оқибат юз хажр тоши бошима ёғдурдунгуз.

Синди бошим косаси андоқки кунглум шишаси,  
Мухтасибдек ишратим асбобини синдурдунгуз.

Юз тамугча ўт не ҳожат эрди, эй хажру фироқ  
Ким, ёқарда эмганиб хасдек таним куйдурдунгуз.

Тинмағур агёр зоҳир айлабон кун изгироб,  
Дажр аро қатлим учун меңдин кунгул тиндурдунгуз.

Майга афюн солиб, эй дарду бало соқийлари,  
Турфа буқим, маст бўлдуңг деб меши ёзурдунгуз.

Чун вафо йўқ даҳр гулзорида, эй тонг қушлари,  
Саҳвурким, бесамар ашжорида ултурдунгуз.

Сизга ҳам, эй ишрат аҳли, қолмагай жовиди васл,  
Буки зулм айлаб, Навоийни ародин сурдунгуз.

\* \* \*

Йуқ ҳадим қуймоққа анинг раҳши туйноғига юз,  
Басдурур, гар сурта олсам йули туфроғига юз.

Тунунгга юз сурта гар олмон, чаманда ҳар шажар  
Ухшаса қаддингга, суртай барча яфроғига юз.

Раҳшининг доғига мумкин бўлмаса юз суртарим,  
Суртайин жисмимда ишқи утининг доғига юз.

Куйига йул топмасам, дўзах сари борганча бор,  
Кому осойиш учун қуймоқ Эрам боғига юз.

Дўстлар, қатлимга аңдоқ келди ул султони хусн  
Ким, салотин қуймағайлар қатл учун ёғига юз.

Ишқдин Фарҳод ила Мажнунча мен қуймоқ била  
Ғаҳ жунун даштига гому ғаҳ бало тоғига юз.

Эй Навоий, васл осон эрдию ҳижрон қотиг,  
Курки, осонлиқ тилаб, қуйдум қатикроғига юз.

\* \* \*

Күзу кўнглумга то бўлди аён ул зулф бирлан юз,  
Кўзумдин уйқу учти тун, кўнгулдин сабр ҳам кундуз

Югурмактин сиришким ҳажр шоми юзда хатлардур,  
Тулуъ эткач югурмак одат эрмиш ғам туни юлдуз.

Хаёлинг бирла мен то бодаи ишқинг била сархуш,  
Эмасмен ишқинг иқболидин, эй жон, бир нафас ёлғуз.

Янги ой ботти, наргис итти, барбод ўлди сарву гул,  
Таололлоҳ, не қошу кўз экин, ё раб, не қадду юз.

Тонг эрмас, соядек оллингда сарви рост бош қуйса,  
Тушар чун ҳар кишининг қадди туздур, сояси ҳам туз.

Чаманда сарву гулнинг ишваси кўнглумга ёқмайдур,  
Фидо жоним санга, қаддингга бергил жилва, юз кўргуз.

Келурмен хонақаҳдин дайр сари, базм туз, эй муғ,  
Муғона тут суруд, эй мутрибу эй муғбача, май суз.

Чу муғ дайрида зикрим дўст оти бўлди, эй соқий,  
Манга-уқ тут қадахни, гар эрур тўксону гар тўкқуз.

Санамлар ҳуснидин мақсуд ёр ўлмиш Навоийға,  
Агар барлос, агар тархон, агар арлог, агар сулдуз.

\* \* \*

Қачон бўлғай манга васлида имкони тараб ҳаргиз,  
Хаёлинда чу айлай олмадим тарки адаб ҳаргиз.

Агарчи халқ жон топмиш лаби оби ҳаётининг,  
Манга жуз ҳажр захми бермади ул нушлаб ҳаргиз.

Висол аҳли сизу ишратким, анинг завқини билмас,  
Биравким кўрмади умрида жуз ранжу тааб ҳаргиз.

Табибо, қилса кўнглум ўтин афзун шарбатинг, тонг йўқ,  
Су бирла шуъла таъбидин кетарму тобу тоб ҳаргиз.

Чу Лайли қилди Мажнун кўнглининг сарманзилин хилват,  
Не суд ар қўймаса Ҳай гирдида ани араб ҳаргиз.

Ялинсам ултурур, қилсам ниёз, оғози ноз айлар,  
Киши кўрганму эркин буйла хўйи бул-ажаб ҳаргиз.

Қачон равшан кўнгулни нафс ўти дуди қилур тийра,  
Нубувват шамъини не навъ ўчургай Булаҳаб ҳаргиз.

Нечаким саъй бирла топмаса матлубини солиқ  
Керакким, жонидин кам бўлмаса ранжу талаб ҳаргиз.

Навоийдин киши ошиқлиқ отин маҳв эта олмас,  
Қачон кетгай, киши салб айламак бирла лақаб ҳаргиз.

\* \* \*

Эмди ғами йуқ, солди чу кўнглум ар минг сўз,  
Оҳим ўтидин ўчса ҳамул шамъи дилафрўз.

Кўнглум яросин тикти ва лекин ўқи бирла,  
Жонимға алифдек дурур ул новаки дилдўз.

Васли аро, кўрдум, тенг эмиш бўйию сочи,  
Тун-кун тенг экан зоҳир ўлур бўлди чу наврўз.

Ишқ айлади расво мени, эмди бошинг ол, кет  
Юз хижлат ила, эй, хиради маслаҳатомуз.

Жоним эвида онча ғаминг нақдини йиғдим  
Ким, бўлди кўнгул маҳзани бу жони ғамандўз.

Бир субҳ ангаким толеъ ўлур бода қуёши,  
Хуш бахти ҳумоюн била хуш толеи феруз.

Дерларки, Навоийму экин дашти фанода,  
Чун сарсари хижрон совурур бир соридин тўз.

\* \* \*

Эй юзунг боги насимида ҳавоии наврӯз,  
Лаъли тожинг бўлуб ул богда бӯстонафрӯз.

Зулфу рухсор ила комимга мени еткурсанг,  
Ҳар тунунг қадр ўлубон, ҳар кунунг ўлсун наврӯз.

Кўнглум ул луббат илигида гирифтгор ўлминг,  
Қушни ул навъики лаъб аҳли қилур дастомуз.

Дарди ҳажрингда куяр кўнглуму ўз ҳолимга  
Кишисизликдин ўзумдурмен ўзумга дилсуз.

Даҳр золига кўнгул бермаки, Рустамларни  
Мақр ила айлади ожиз бу ситамгора ажуз.

Кук жафосидин ўлур хобғаҳинг бӯз туфроғ,  
Бўлса остингда сипеҳр ашҳаби янглиғ кук бӯз.

Эй Навоий, сену Хусрав била Жомий таври  
Санъату рангни қуй, сузда керак дард ила сӯз.

\* \* \*

Дўстлар, маҳрам деб элга роз ифшо қилмангиз,  
Бошингизга юз бало куч бирла пайдо қилмангиз.

Фош қилманг роз, чунким асрай олмай қилдингиз  
Ўзгалардин асрамоқ боре таманно қилмангиз.

Ишқ асрорига тил маҳрам эмастур зинҳор  
Ким, кўнгулдин тилга ани ошқора қилмангиз.

Чун кўнгулдур қалбу тил гаммоз, махфий розни  
Жон ҳаримидин бу иккига ҳувайдо қилмангиз.

Чун кўнгул тил бирла маҳрам бўлмади, ҳожат эмас  
Айтмоқким, элга андин нукта имло қилмангиз.

Саҳв этиб, чун роз дуррин сочтингиз, нозим бўлуб,  
Оҳнинг дудин саҳобу кўзни дарё қилмангиз.

Чок-чок айлаб кўнгулни, тилни айлаб юз тилим,  
Ташлаб итларга аларнинг ёди қагъо қилмангиз.

Менда ҳижрон дардию йўқ сабр, бори дўстлар,  
Чорае гар қилсангиз, жуз жоми саҳбо қилмангиз.

Чун Навоий ишқ розин асрай олмай қилди фош,  
Отини роз аҳли туморинда инжо қилмангиз.



\* \* \*

Нозанинлар, бенаволарға тараххум айлангиз,  
Лутф агар йўқтур, газаб бирла такаллум айлангиз.

Гаҳ бийик, гаҳ паст гирён кўрсангиз ушшоқни,  
Фош кулмассиз, ниҳон боре табассум айлангиз.

Ҳажр зулмидин қотик ҳолимни, эй жону кўнгул,  
Билдингиз, ёр оллида бориб тазаллум айлангиз.

Эй балову дард, ўтлар худ солибсиз жонима,  
Лек сиз ҳам гаҳ-гаҳ ул ўтгин таваҳхум айлангиз.

Қон агар ютсам қарориб ахтарим, эй хатту хол,  
Сиз майи лаъли била боре танаъум айлангиз.

Биз фано туфроғи бўлдук дайр аро, эй аҳли зуҳд,  
Хонақаҳ сахнида сиз баҳси тақаддум айлангиз.

Эй муғаннийлар, Навоий маст эди — кеч уйғонур,  
Ани уйғотмоққа бир дилкаш тараннум айлангиз.

\* \* \*

Мени бир нома бирла дилбарим ёд этмади ҳаргиз,  
Қулин қайғудин ул хат бирла озод этмади ҳаргиз.

Сиришким сайли йиқмай қўймади худ сабр бунёдин,  
Бузуғ кўнглумда тарҳи васл бунёд этмади ҳаргиз.

Балолар тоғини ҳажринда тирноғим била қоздим,  
Мен эткан ишни ошиқликда Фарҳод этмади ҳаргиз.

Чу нақди сабр торож айладинг, кўнглумга ўт солдинг,  
Бу навъ ўз кишварига шоҳ бедод этмади ҳаргиз.

Фироқ айёмида кўп нафъ еткурди буқим, кўнглум  
Ўзин ул шўхнинг васлига муътод этмади ҳаргиз.

Не тонг девона кўнглум итларингга таън қилмоққим,  
Ебон юз дарду меҳнат тоши, фарёд этмади ҳаргиз.

Эрур, ишқ оллида жоним фидо қилсам, ҳануз озқим,  
Ул ойдин ўзгани қатлимга жаллод этмади ҳаргиз.

Не тонг, эй муғбача, ишқингда маст ўлсамки, пири дайр  
Бу икки ишдин ўзга бизга иршод этмади ҳаргиз.

Агар бузди Навоий кўнглини ул бевафо, тонг йўқ,  
Вафо аҳли уйин чун ишқ обод этмади ҳаргиз.

\* \* \*

Бор анингдекким керак ул кўзу қошу қадду юз,  
Оллоҳ-Оллоҳ, ким кўрубтур хусн бу янглиғ тўкуз.

Зулфунг эгрилик, қадинг тузлуктадурлар уйлаким,  
Сунбул эрмас мунча эгри, сарв эрмас онча туз.

Сен эурсен хусн шоҳи, меҳри сойир тожири  
Ким, чекибтур оллингга афлок жинсидин тўкуз.

Ҳажр заъфидинки жон бир риштаға боғлиқдурур,  
Жонға раҳм эт, эй ажал, бу риштани ҳам тортиб уз.

Неча кўнглум кишваридин сабр тарҳин бузғасен,  
Бир доғи бу хаттидин зулму ситам тарҳини буз.

Кўз аёғингга етар уммид бирландур буким,  
Оллингга юз қатла ҳар соат кўярмен ерга юз.

Соқие, даврон ишида йўқтурур жуз тийралик,  
Дафъига анларға доир давр аёғин бода сўз.

Факр кўйи туфроғиким, улдур иксири ҳаёт,  
Жон бериб кўз ёритурча олсанг — олмишсен учуз.

Эй қаландарваш муғанний, гар Навоий кўнглини  
Истасанг ҳар лаҳза беҳол айламак, тузгил кўбуз.

\* \* \*

Эй муганний, чун ниҳон розим билурсен — соз туз,  
Тортибон мунгдуғ наво созинг била, овоз туз.

Навҳа оҳанги тузуб, оғоз қил маҳзун суруд,  
Ул суруд ичра ҳазин кўнглумга махфий роз туз.

Тузма оғоз айлабон Фарҳоду Мажнун қиссасин,  
Десанг эл куйсун, менинг дардим қилиб оғоз туз.

Истасангким, нагманг ичра кўн халойиқ ўлмагай,  
Ул икавдин кўп, вале мендин тарона оз туз.

Гар менинг ҳолим десанг туз барча достони ниёз,  
Дилбаримдин нағмасоз этсанг, суруди ноз туз.

Чун бу гулшаңда ишниман қилгали қуймас ҳазон,  
Гул фироқи савтин, эй булбул, қилиб парвоз туз.

Базм аро ўртар Навоийни ниҳон мунгдуғ суруд,  
Эй муганний, чун ниҳон розим билурсен — соз туз.

\* \* \*

Бормаким, бир дам узумни била олмон сенсиз,  
Келки, бир лаҳза таҳаммул қила олмон сенсиз.

Чиқма кўшглумдин, улар вақтким ул ғурбатда,  
Жону тап кишваридин айрила олмон сенсиз.

Бода базмида нишотим тиласенг, соқий бўл  
Ки, майи кавсар ичиб, очила олмон сенсиз.

Майи ишқинг била беҳудмен, агар хуш манга  
Истасанг, кел бериким, ойила олмон сенсиз.

Гулу булбулдек отим сенсиз эмас эл тилида,  
Шукрим, сузда доғи айтила олмон сенсиз.

Не ғам оворалигим, жоним аро чун сенсен,  
Истаган элга доғи топила олмон сенсиз.

Чун Навоий сени кўрмай нафасе билмас узин,  
Бормаким, бир дам узумни била олмон сенсиз.

\* \* \*

Аҳд қилдим, ишқ лафзин тилга мазкур этмайин,  
Тил неким, хомам тилидин доғи мастур этмайин.

Барча элга фитна бўлган кўзга мафтун бўлмайин,  
Ҳар киши наззора айлар юзни манзур этмайин.

Ишқ куфри бирла тақво хонақоҳин бузмайин,  
Бут ҳаёлиднн кўнгул дайрини маъмур этмайин.

Ҳар кеча бир лаб майи васлидин этмай жонни маст,  
Ҳар кун анинг ҳажрида кўнглумни махмур этмайин.

Гар чидай олмай кўнгул берсам бировга ногаҳон,  
Бори эл ичра чидай олганча машҳур этмайин.

Ишқу май анжоми чун ҳажр ўлди, қўй, эй шайхким,  
Ўзни бу иқболдин куч бирла маҳжур этмайин.

Зулм ила эл жониға ўт ёқма, эйким, шохсен,  
Гар десанг дўзах ўтиға жонни маҳрур этмайин.

Гарчи маъзур ўлди маъмур, эй Навоий, ўзни мен  
Дўст маъмур айлаган хидматда маъзур этмайин.

\* \* \*

Музайян қилма мрамар тоши бирла туфроғим бошин  
Ки, кўнглум дуди Машҳад тоши айлар машҳадим тошин.

Булут бирла ёғин эрмаски, ул ой ҳажрида ҳар дам  
Тия олмон дамим дудин, йиға олмон кўзум ёшин.

Азал наққошиким чекти янги ой нақшини, гўё  
Қалам соф айлар эрди сизғали ул дилрабо қошин.

Қувонди шайх зикри ҳалқасидин найласун мискин,  
Алоло ичра кўрмайдур маломат кўйи авбошин.

Халойиқ улганимни бахтим уйқуси соғинмишлар,  
Нечукким тонимаслар тавъамоннинг кўрса қардошин.

Сочинг фикрига то тушгум, мусалсал бўлди ул савдо,  
Қачон билдим мен ул сарриштанинг бу навъ чирмошин.

Жаҳонни куйдурур, эй муғбача, паймонаи лаълинг,  
Магар кўнглум ути бирла қизитмишлар анинг дошин.

Ажаб меҳру шафақ эрмасмудурким, топмади ҳаргиз  
Хирад бу тоқ меъморин, назар ул шамса наққошин.

Навоий, хонақаҳда хирқаву сажжоданг ўлмиш қайд,  
Булардин махлас истарсен, фано дайри сари ёшин.

\* \* \*

Сужуд этар қуёш оллинда уйлаким ҳинду,  
Юзунг қошинда қуёш ло илоҳа иллоху.

Қуёш юзига боқардин назар эрур ожиз,  
Юзунгдин этти магар акс зоҳир ул кўзгу.

Юзунг нишонига ҳар зарра гар эмас толиб,  
Қуёш жамолига заррот невчун этти ғулу.

Магар тажаллий хуснунгга мазҳар ўлди қуёш  
Ки, зоҳир айлади онча жило била ёғду.

Юзунг хижолатидин меҳр ила сарғормиш  
Ки, субҳ айлар анинг заъфаронидин кулгу.

Юзунгни тушта қўрар мумкин ўлса, истармен  
Анингдек уйқуки, андин сўнг ўлмағай уйқу.

Навоий, иста висолин, биҳишт истамагил,  
Киши биҳишт боринда тамуғни истарму?



\* \* \*

Не ажаб, гар қилмасам гул рангу буйин орзу  
Ким, эрур андин димоғим ичра ўт, кўзумда – су.

Сарвни ҳам истамонким, кўзга андин ўқдурур,  
Кимса бир ўқни кўзига қайда қилғай орзу.

Гулжабинлик сарвқад моҳим керак, йўқ сарву гул,  
Ул юзу қадсиз манга не ул керакликдур, не бу.

Қомату рухсори комимдур, йўқ эрса боғ аро  
Ҳар тараф кўп саф тузатгай сарву гул қилғай гулу.

Сарвқадлар бирла гул рухсорини кўп истадим,  
Ул қаду юздин йироқ кўнглумга таскин бўлдиму?

Азми дайр этсанг, қилиб гусли тариқат, гом қўй,  
Лекин аввал дин ила исломдин илгингни ю.

Эй Навоий, даҳр бўстонида кўштур лавну атр,  
Лек йўқ меҳру вафодин анда мутлақ рангу бў.

\* \* \*

Юзунга ошуфта қошлар бўлмаса ошиқ нагу,  
Бўдилар ҳар қайси бир девонаи жулида му.

Бўлмаса девона, бас, не важҳдин занжир этиб,  
Келтурубтурсен аёғи сари зулфи мушкбў.

Ул арақнок оташин рухсоринга майл эттилар,  
Телбалар мойил бўлурлар, кўрсалар ўт бирла су.

Телба эрмас, балки икки ҳиндуи соҳирдурур,  
Бош кўшиб афсун учун гўё қилурлар гуфтуғу.

Ё тамошо қилғали, ё сеҳр таълим олғали,  
Зулфининг ҳиндулари ҳар саридин қилмиш гулу.

Шўхларнинг қошларига, эй кўнгул, майл этмаким,  
Офият куйига ҳожиблардур икки рўбару.

Қошига тупкан гириҳлар бирла кўнглунг боғламин,  
Эй Навоий, ишқини тарк айладим деб бўлдиму?

\* \* \*

Рузада лаб ташналиғдин қилди заъф ул мохру,  
Жон берурмен лаълиға то бўлғуси жонимда су.

Лаълиға су орзу бўлмиш сусизлиғ тобидин  
Ким, кўрубтур чашмайи ҳайвон су қилмоқ орзу.

Истарам ул гулни серобу буким беоб эрур,  
Хаста кўнглум ғунчадек қон боғланибдур тубату.

Мен солай оҳим била оламға зулмат, эй Хизр,  
Сен су кинича югур чашманг сари олиб сабу.

Заъфдин ҳар дам қуёшим хушидин ғойиб бўлур,  
Кўз солинг тенгри учун хуршид ғойиб бўлдиму.

Риндлиғдин зоҳид хушк ўлди ул ой рўзада,  
Гарчи зуҳд аҳлин харобат ичра қилди кубакў.

Эй Навоий, ҳар дам ул ой заъфдин беҳол эрур,  
Ҳеч билмон ким не қилгаймен ажаб ҳол ўлди бу.

\* \* \*

Хатинг эрмас, гул узра сабзаи боғи Эрамдур бу,  
Не сабза, кун юзида тун саводидин рақамдур бу.

Гар оҳим шуъласи ўтти қуёштин, тонг йўқ, эй маҳваш,  
Сен аҳли ҳусн аро шаҳлиғ учун чеккан аламдур бу.

Латофат суйидин тўлмиш занаҳдонинг чаҳи гўё,  
Тарашшух айлаган кун чашмасидин барча намдур бу.

Жафо доғин қўйибким жоним олдинг, асрасам, тонг йўқ,  
Ниҳон кўксум ароким, жон бериб топқан дирамдур бу.

Иложимдин бўдуб ожиз дедилар ҳикмат аҳликим,  
Ғарибу хаста йўқким, ошику девона ҳамдур бу.

Бутеким куч била чекти бошимни саждаға эмди,  
Вафодин бош чекар, кургилки, не саркаш санамдур бу.

Олиб дин нақди пири дайрким, қилди мени сархуш,  
Курунг, охир не камлик ўтрисида не карамдур бу.

Қадаҳ даврини хуш тут, чарх жаврин боқма, эй соқий  
Ки, ул тутқоч вужуд, албатта, билким калъадамдур бу.

Навоий, ғофил ўлма, ул санамнинг қасрин айлансанг,  
Самад зикрини мазкур айлаким, тавфи ҳарамдур бу.

\* \* \*

Куп қочар ёр, ани куп қилсам мени зор орзу,  
Анда бисёр ижтинобу менда бисёр орзу.

Куфри зулфи орзусидин берурмен нақди дин,  
Ким кўрубтур, эй мусулмонлар, бу миқдор орзу.

То кўзунг аини таносибдин манга қилгай назар,  
Кечаю кундуз қилурмен ўзни бемор орзу.

Чун эрур ҳар тори зулфунг риштаи жон, бас не тонг,  
Жон қушин ул дом аро қилсам гирифтор орзу.

Жаннат ўлса масканим кўюнг тилармен уйлаким,  
Дўзах аҳли айлагай жаннатқа изҳор орзу.

Боғ тавфидин ғараз андоқки бўлгай сарву гул,  
Бизга кўюнг ичра бор ул қадду рухсор орзу.

Соқиё, айлар хуморим қасди жон, қилсам не айб,  
Хаста жонимни муқим кўйи хаммор орзу.

Кундаи дўзахдурур бу равзада бир барги шох,  
Айларам савсан кеби ўзни сабукбор орзу.

Андин ўлдум озими дайри фано, эй муғбача  
Ким, қилибмен ҳалқаи зулфунгни зуннор орзу.

Зоҳидо, боштин аёғинг зарқ эрур, қўй пандким,  
Бесаруполарға бўлмас кафшу дастор орзу.

Орзу айлар Навоий кўюнг ичра оразинг,  
Зор булбул айлагандек боғу гулзор орзу.

\* \* \*

Гул сочар ел боғ аро, сарви равоним келдиму,  
Жон иси гулдин келур, ороми жоним келдиму.

Бехуд эрдим айткали кўнглум, чу келдим ҳолима,  
Айтинг: ул оворай бехонумоним келдиму.

Қолмиш эрди хаста жон, кирганда мен майхонага,  
Англамонким, ул заифи потавоним келдиму.

Демангизким, келди маҳвацлар сени ўлтурғали,  
Муни денгим, қотили помехрибоним келдиму.

Ҳажридин ўлдум демангким, бошима келмиш  
Масих, Айтинг, ул осойиши руху равоним келдиму.

Кўюнга ушшоқ келгандин хабар тутгунг валек  
Демадинг ул зори беному нишоним келдиму.

Зухд кўйига кўнгул бирла дедингим, келмадинг  
Эй Навоий, неча айтиб ул ёмоним келдиму.

\* \* \*

Ваҳ, бу не ҳусну, жамолу не латофатдур бу,  
Дема ишқ аҳлики, дин аҳлиға офатдур бу.

Шиша янглиг кӯруғуб бода ўтар бўғзингдин,  
Хилқатинг жавҳарида, ваҳ, не латофатдур бу.

Меҳрнинг оразиши буки кусуф эгти қора,  
Қуллуғунг айламаса, айни касофатдур бу.

Манга тиг урса ризо бердимү агёрға, йўқ  
Мен туруб ўлтурур ани, не зарофатдур бу.

Ул парий ҳозирү кўзлардин эрур гойиб хур,  
Шайх ани васф қилур, кўр, не хурофатдур бу.

Ёрнинг манзили жош ичраю сен ани тилаб,  
Азими Каъба, ажаб қатъи масофатдур бу.

Демаким, бўлди жунун даштида жулида сочинг  
Ул қуёштин бошима сояи рофатдур бу.

\* \* \*

То тушта юзин кўрдуму бўлмиш манга ком уйқу,  
Лекин ғамидин бўлмиш кўзумга ҳаром уйқу.

Кўнглум не учун етқач зулфунга бўлур беҳуд,  
Маъхуд эмас элга чун аввали шом уйқу.

Эл кўзларидин ул кўз уйқуни тамом олмиш,  
Бу иштин экин охирким, бўлди тамом уйқу.

Ё тушта кўрай ани, ё ғайрни кўрмай деб,  
Кўз очмайин истармен ҳажринда мудом уйқу.

Бу марҳалада солиқ кўз юмса, қолур йўлдин,  
Йўл аҳли қачон айлар айларда харом уйқу.

Чун сайли сиришкимдин кўзнинг қораси бормиш,  
Не навъ тута олғай ул ерда мақом уйқу.

Уйқуси Навоийнинг гар ўчти, ажаб эрмас,  
То дона сиришк ўлмас, бўлмас анга ром уйқу.



\* \* \*

Тиғ тортиб чу келур қатлима жонон ўтру,  
Ҳар дам оғзимға етар чиқмоғ учун жон ўтру.

Кунглума келса хаёлинг, чиқар ўтрисиға жон,  
Эл чиқар, уйга кирар вақтда меҳмон ўтру.

Истабон васл қачон қўйига озим бўлсам,  
Келмас оллимға бўжуз новаки ҳижрон ўтру.

Ул қуёш ҳажрида отсам кечалар новаки оҳ,  
Ҳоладин чарх тутар дафъиға қалқон ўтру.

Дашт девонасиға мен қилурам истиқбол,  
Чиқса Мажнунға, не тонг, гули биёбон ўтру.

Майда соқий юзи чун жилвагар ўлмиш, не ажаб,  
Тутсам ул кўзгуни оллимға фаровон ўтру.

Келадур эрди ҳабибим, мени кургач ёнди,  
Эй Навоий, нега чиқтим мени нодон ўтру.

\* \* \*

Сочинг ранги анбармудур, мушки Чинму,  
Лабинг таъми шаккармудур, ангабинму.

Сочинг бўлмади куфр элигаму зуннор,  
Буюн тавқиға қўймади аҳли динму.

Куярга кўнгул лаълинг эрмасму ўтлуқ,  
Гулунгни қадаҳ қилмамиш оташинму.

Кўнгул ганжиға қуфл эмасму бошоғинг,  
Янги доғ эмас анда нақши нигинму.

Дединг, масту ошиқни қатл айламишмен,  
Дегил, қолди бир шайхи хилватнишинму.

Мени боғ гулгаштиға чекма, деҳқон,  
Вафолиғ, дегил, гулмудур ё саминму.

Навойй, анинг кўнглига кор қилмас,  
Фигон тортмон, йўқса оҳи ҳазинму.

\* \* \*

Бировга мусаллам тариқи тасаввуф  
Ки, зотида мавжуд эмастур тахаллуф.

Тасаввуф ризо аҳлидин яхши ахлоқ,  
Эрур истилоҳоти зебу такаллуф.

Тасаввуф эмас зуҳду тақвою тоат  
Ки, анда риё йўл топар бетаваққуф.

Эрур маҳз тақвою лекин риёсиз  
Убудият сарфу айни талаттуф.

Не эл қавлу феълига андин таадди,  
Не ҳақ амру паҳйиға андин тасарруф.

Ўзин уйла беихтиёр англабонким,  
Не қолиб тараддуд анга, не таассуф.

Қилиб ҳақ вужудида маҳв ўз вужудин,  
Навоий, муни бил тариқи тасаввуф.

\* \* \*

Эй хуш улким, офият кунжи манга эрди мақом,  
Сураи вашшамсу валлайл эрди вирдим субху шом.

Субх андин хилватимға нафхаи рухул қудс,  
Шом муңдин кунжи фақрим равзаи доруссалом.

Сайд субхам донаси бирла малойик кушлари,  
Анда қўймай риштаи зуҳду риёи бирла дом.

Не бировнинг қомати раъносидин нолам бийик,  
Не кишининг ғамзаи жодусидин уйқум ҳаром.

Не ичимда доларухлар ишқидин қонлиғ туган,  
Не бошинда сиймбарлар васлидин савдойи хом.

Ҳам кўнгулдин нозанилар суҳбати бўлган унут,  
Ҳам назардин маҳжабинлар сурати бориб тамом.

Ногаҳон шаҳ базмида жонимга тушги офате,  
Мен ўзумдин бордим, ул билмон қаён қилди хиром.

Хуш кетти, ақл итти, қолмади жону кўнгул,  
Ишқ чекти зуҳд ила савдоларимға интиқом.

Тушмиш ўт жонимға ул дамдин бери ул навъким,  
Жон бериб ўлмакни топмон, айлабон юз ихтимом.

Ёр гойиб, дард муҳлик, халқ гофил, найлайин,  
Ғаврума ким еткай илло шоҳи гардун ихтишом.

Эй Навоий, шоҳдин дардинг иложи бўлмаса,  
Бош олиб кетгил, уруб оворалиғ даштгига гом.

\* \* \*

Ошиқ ўлдум, панд берманг — чорам асбобин тузунг,  
Ишқ зор этганга зулм этманг — тараххум кўргузунг.

Эйки, дерсиз ишқ аро сабринг уйин обод қил,  
Мундоқ этгунча ҳаётим қасри бунёдин бузунг.

Сарвинозимким борур кўз боғидин, қилмон қабул,  
Гар анинг ўрнида тўби нахлини ўлтурғузунг.

Онсизин, эй дўстлар, не захру не оби ҳаёт  
Ким, мусовидур манга гар ўлтурунг, гар тиргузунг.

Гар ажал турғузмади жисмимни ул ой кўйида,  
Дўстлар, наъшимни боре анда бир дам турғузунг.

Дурд келтурдунг дебон ёзғурмангиз, эй аҳли ишқ,  
Бок йўқ, зухдум ридоси кунжига солиб сузунг.

Чун Навоий кунглини қилди гириҳ бир тори зулф,  
Дўстлар, сарриштаи уммидни андин узунг.

\* \* \*

Истаганлар бизни, сахрои балода истангиз,  
Водийи хижрон ила дашти анода истангиз.

Вомиқу Фарҳоду Мажнундеклар ул водий аро  
Булсалар пайдо, мени ҳам ул арода истангиз.

Юз аларнинг ишқича дарду балову ғуссаға  
Толиб эл бошиға келган можарода истангиз.

Эйки, истарсиз саводул важҳ фиддорайиндин,  
Бохабар бўлмоқ мени юзи корода истангиз.

Қўнглум ул зулф ичрадур, зинҳор ишқим шарҳини  
Истаманг мен телбада, ул мубталода истангиз.

Нуқта янглиғким, вафо узра қилур котиб рақам,  
Ишқ ўтининг доғини аҳли вафода истангиз.

Оғзи шавқидин Навоий итти, ани истар эл  
Ё адам даштида, ё мулки фанода истангиз.

\* \* \*

Қоши ёсинму дейин, кўзи қоросинму дейин,  
Кўнглума ҳар бирининг дарду балосинму дейин?

Кўзи қаҳринму дейин, кирпики заҳринму дейин,  
Бу кудурат аро рухсори сафосинму дейин?

Ишқ дардинму дейин, ҳажри набардинму дейин,  
Бу катик дардлар аро васли давосинму дейин?

Зулфи доминму дейин, лаъли каломинму дейин,  
Бирининг қайди, яна бирнинг адосинму дейин?

Турфа холинму дейин, қадди ниҳолинму дейин,  
Мовий кўнглак уза гулранг қабосинму дейин?

Чарх ранжинму дейин, даҳр шиканжинму дейин,  
Жонима ҳар бирининг жавру жафосинму дейин?

Эй Навоӣ, дема қошу кўзининг васфини эт,  
Қоши ёсинму дейин, кўзи қоросинму дейин?

\* \* \*

Кўргузур ағёр юз тухмаг ниҳони найлайин,  
Ёрким сўрмай инонур, бу балони найлайин?

Юз жафо эддин чекиб буким жафогарликка от,  
Эл аро пандо қилибмен бу жафони пайлайин?

Кимки дарди булса ёр айлар даво, мен ёрсиз  
Дард аро улдум, бу дарди бедавои пайлайин?

Дам-бадам қонимга тонуғлуқ берур кўз, эй кўнгул,  
Билмон ул тардомани юзи қорани найлайин?

Юз вафо айлаб халойиққа, кўрубмен минг жафо,  
Айламай холиққа эмди илтижони найлайин?

Эй Навоий, чун ваганда бир дами хуш урмоғим –  
Мумкин эрмас, ихтиёр этмай жалони пайлайин?



\* \* \*

Бало дапги аро Мажнун менингдек кўрмамиш даврон,  
Қуюндек ҳар замон бир кўрмаган водийда саргардон.

Не андуху малолимға балият даштидек ғоят,  
Не савдою жунунумға маломат баҳридек поён.

Тунум дайжур, ўзум ранжур, ичим гамноку бағрим чок,  
Тилим долу таним беҳол, ишим афғон, сиришким қон.

Заифи дарди ғам пеша, наҳифи меҳнат андиша,  
Залили бесару сомон, қатили ханжари ҳижрон.

Фигонимдин фалак ғамгин, сиришкимдин жаҳон рангин,  
На дардим утига таскин, на ҳажрим дардига дармон.

Бошим ғам тошидин ёра, таним ҳажр ўқидин пора,  
Кўнгул бу ёраға чора топарға топмайин имкон.

Кўзум намлиқ, бўюм хамлиқ, ичим андуху мотамлиқ,  
Не ҳамдамлиқ, не марҳамлиқ топиб бу меҳнати пинҳон.

Манга не ёру не ҳамдам, манга не дўст, не маҳрам,  
Манга не чора, не марҳам, манга не сабру, не сомон.

Ҳам аҳволи табоҳимдин, ҳам оҳи умр коҳимдин,  
Ҳам ўтлуқ дуди оҳимдин қорариб кулбаи аҳзон.

Фалак раҳзан, замон дупман, бадан равзан уза равзан,  
Қолиб жон хисравидин тан, чиқиб тан кишваридин жон.

Навоий бўлса меҳнат кўп, ичакўр жоми ишрат кўп,  
Неча бўлса суубат кўп, қилур ваҳдат майи осон.

\* \* \*

Хилъатин то айламиш жонон қизил, сариғ, яшил,  
Шуълаи охим чиқар ҳар ён қизил, сариғ, яшил.

Гулшан эттим ишқ саҳросин самуми оҳдин  
Ким, эсар ул дашт аро ҳар ён қизил, сариғ, яшил.

Шишадек кўнглумдадур гулзори ҳуснунг ёдидин,  
Тобдоннинг аксидек алвон қизил, сариғ, яшил.

Оразу холинг била хаттинг хаёлидин эрур  
Кўзларимнинг олдида даврон қизил, сариғ, яшил.

Лаългун май тутқил олтун жом бирла сабзада  
Ким, булардин яхши йўқ имкон қизил, сариғ, яшил.

Факр аро беранглик душвор эрур беҳад, валек  
Хирқада тикмак эрур осон қизил, сариғ, яшил.

Эй Навоий, олтину, шингарфу зантор истама,  
Бўлди назминг рангидий девон қизил, сариғ, яшил.

\* \* \*

Жону кўнглум баски кўрди аҳли даврондин малол,  
Жонима бўлмиш кўнгулдин, кўнглума жондин малол.

Бу иков баским малол изҳор айларлар, бўлур  
Ҳам манга муңдин малол, алқисса ҳам андин малол.

Улки оламдин малул улғай, элидин ҳам эрур,  
Кимга зиндондин малолат, аҳли зиндондин малол.

Кимса бирла ошно бўлмонки, ногаҳ, эй рафиқ,  
Бир кишига бўлмағай мен зори ҳайрондин малол.

Дашт аро ҳам истамон ҳамдамки, ногаҳ бўлмағай,  
Гулларға бу алохону аломондин малол.

Ҳар неча қилдим вафо, жуз бенафолиғ кўрмадим,  
Не ажаб кўнглумга бўлса навъи инсондин малол.

Соқиё, то мумкин улғай жомима куй бодаким,  
Даҳр элидин хотиримга ўтти имкондин малол.

То бўлай ул навъ усрукким, шуурум бўлмағай,  
Меҳнати кўп кўнглума юз қўйса ҳар ёндин малол.

Гар Навоий жони куйгандин бу сўзлар дер, вале  
Жон малол ўрниға кўрмас, етса жонондин малол.

\* \* \*

Олғали кунглум миниб бир барқ рафтор от, кел,  
Гар менинг кунглум керактур барқдин ҳам бот кел.

Мен киму васлинг хаёли истамак, ваҳким, манга  
Барча гар бир кўрмагу улмактурур, хайҳот, кел.

Деб эдинг: бошингга бир кун еткум андоқким қуёш,  
Меҳр лофин гар тиларсен айламак исбот, кел.

Борғанингдин айру эрди бир-биридин жону тан,  
Келмакингдин жону танни бир-бирига қот, кел.

Рузгорим тийра айлаб, шоми ҳажр ултургуси,  
Эй ҳаётим шамъи, дафъ айларга бу зулмот, кел.

Зухд ила жонимға еттим, эй кунгул, гар дайр аро  
Баргараф қилмоқ тиларсен товбаю томот, кел.

Дарди ҳажрингдин Навоий телбарабтур, эй парий,  
Гар эшитмак истасанг девонавор абёт, кел.

\* \* \*

Тиги ҳажрингдин эрур юз яра ношод кўнгул,  
Қилса тоғ йўқ ул оғизлар била фарёд кўнгул.

Эй кўнгул, ишқ аро гар гамлик эсанг, бок эрмас,  
Қайда ишқ аҳли аро топти бирав шод кўнгул.

Гар юзунг шуъласидин куйди доғи қул бўлди,  
Лек бўлди менинг оҳим била барбод кўнгул.

Бошогининг темурин тепа ясаб оҳ ўтидин,  
Гусса тоғини қозар уйлаки Фарҳод кўнгул.

Не ажаб телбарасам, чунки олибтур мендин  
Одамизод демон, балки парийзод кўнгул.

Не вафо рангию не меҳр иси бор, эй булбул,  
Бу чаман гулларига айлама муътод кўнгул.

Ёр ёдига Навоийни берай деб эрди,  
Борғали қилмади ани ҳам узи ёд кўнгул.

\* \* \*

Бог аро эрдингмуким, бу кеча гулбез эсти ел,  
Бода ичтингмуки, беҳад ишратангез эсти ел.

Юз уза зулфунгни қилдингму паришон ноз ила  
Ким, гаҳи гулбору, гоҳи анбаромез эсти ел.

Юзу қаддинг шавқидин ўлдум, ҳамоно боғдин  
Очилик гул, жилва айлаб, сарви навхез эсти ел.

Елга рухсору танинг очиб, магар бердинг ҳаёт  
Ким, умид аҳлиға гулпошу саманбез эсти ел.

Ғунчалар шавқунгда гўё боғлаганлардур кўнгул  
Ким, нечаким, эсти ул ёндин, диловез эсти ел.

Бу чаманда бўлса ел сокин, ўчар шамъи ҳаёт,  
Ёрутур андуху ғам ўтин, агар тез эсти ел.

Эй Навоий, ранж ила хуш бўлки, Фарҳод оҳидин  
Билки, қўпти ташламоққа тожи Парвез, эсти ел.

\* \* \*

Назарга қайси тарафдинки бир ғубор келур,  
Кўзум ёрур бу таманно билаки, ёр келур.

Чу кучадин қулоғим дубдурун эшитса кўнгул  
Дуқулдар, уйлаки ул нозанин савор келур.

Боқар ёна сари кўрмаска солибон ул шўх,  
Қошида қай саридинким бу беқарор келур.

Қочинглар аҳли саломатки, кофири масте  
Чиқарғали хираду сабрдин димор келур.

Кўруб, бўлурлар ошуфта рўзгор аҳли,  
Қаю тарафки бу ошуфта рўзгор келур.

Буким бир-бири кенича бордилар аҳбоб,  
Азолариға сиришким тузуб қатор келур.

Навоӣё, қаламинг жавфи баҳр йўлимудур  
Ки, турмайин ичидин дурри шоҳвор келур.

\* \* \*

Белию оғзи кўрар-кўрмасда чун пинҳон эрур,  
Бас муни қучмак, ани ўпмак қачон имкон эрур?

Мен доғи дей белину оғзинки кўрдум, кўрмадим  
Йўқ таманноларни топқан, топмаган яксон эрур.

Бевафолар қадду мужгонини қуп қилманг хаёл  
Ким, бири туз-ўқдурур, бу бир итик пайкон эрур.

Ишвагарлар лаблари қасдиға жондин кечмангиз,  
Негаким ўз қасди жони қилган эл нодон эрур.

Туну кун деб истаманг ҳар лаҳза зулфу юзларин  
Ким, бу бир доми бало ул шуълаи ҳижрон эрур.

Нуш эмасдур даҳр базмида, газакким нешдур,  
Май демаким, соғари ҳижрон ичинда қон эрур.

Эй Навоий, бу ғариб ишларки, таклиф айладинг,  
Бизгадур бисёр мушкил, гар санга осон эрур.



\* \* \*

Хуш чун май базми ичра дилситонимдин кетар,  
Тоб жисмимдин, ҳаёт озурда жонимдин кетар.

Базмдин усрук чиқибким, отланур олифтавор,  
Хуш бошимдин, хирад ваҳму гумонимдин кетар.

Тунд маркаб узра жисми ҳар тарафким бўлса хам,  
Тенг бўлуб хам тоби жисми нотавонимдин кетар.

Мастлиғдин ҳар кишига чопса маркаб хуйфишон,  
Ғайратидин ашк чашми хунфишонимдин кетар.

Уйга еткунча етар юз қатла жоним оғзима,  
Чун уюр ранжу алам руху равонимдин кетар.

Саъб иш эрмиш ишқ, ё раб, ё менинг жонимни ол,  
Йўқса, бу бебоклик номехрибонимдин кетар.

Эй Навоӣ, жонима егтим кўнгул афғонидин,  
Ёним эткил чоку ул мажнунни ёнимдин кетар.

\* \* \*

Бог атри чу насими гулу шамшод берур,  
Ёрнинг гул юзу шамшод қадин ёд берур.

Борса Парвез бори ҳашмати елга не ажаб,  
Жони Ширинни чекиб оҳки, Фарҳод берур.

Жилва қилди қадингу наргису гул бўлди тонук,  
Анга қуллуқ хатиким савсани озод берур.

Кўрмаган бўлса юзунг мусхафани тифли чаман,  
Нега гул дафтари авроқини барбод берур.

Эй ажал, сун бўюн гамзагаким, бош чекмас  
Ҳар не таълимки шогирдға устод берур.

Қилма бедод бурунроқки кетургайлар юз,  
Ангаким, зулмкаш эл чекса фиғон дод берур.

Тиги девона Навоийни не гам қатл этса,  
Чун анга жон яна ул ҳури паризод берур.

\* \* \*

Шуълаи рухсориға кунглум қуши айлонадур,  
Тонг эмас, гул шамъиға булбул агар парвонадур.

Булганиб кулға, яқосин чок этар ҳар субҳ чарх  
Бир қуёш ишқида гӯё мен кеби девонадур.

Йиғлар аҳволимға ҳам бегонаю ҳам ошно,  
То улуска ошно, ул ой манга бегонадур.

Эйки, сурдунг ҳажр зиқдони балият чоҳини,  
Хайра мақдам, келки, сен сурған бизинг кошонадур.

Кирпик узра қатраларким топти бу куз мардуми,  
Мазраъи дард узра гӯё ул экин, бу донадур.

Зор жисмимда сунгакким, билгурур дандонаси,  
Гуӣе кунглум уйининг фаршиға дандонадур.

Соқӣё, даврон эли паймонидин ёд этмагил,  
Давр аёгин тутки, матлубум менинг паймонадур.

Эрмас ул фарзонаким, тарк этти дунё ҳосилин,  
Балки ҳосил қилғали майл этмаган фарзонадур.

Эй Навоий, сӯзла воқӣё дostonим ишқ аро  
Ким, бу дам Фарҳоду Мажнун қиссаси афсонадур.

\* \* \*

Ишқ ҳар дам кўнглума бир ўзга меҳнат келтурур,  
Ҳажр ҳар соат бошимга ўзга шиддат келтурур.

Дўзах утидин ажал доғи кетурмас онча сўз  
Ким, гам утидин ичимга доғи фурқат келтурур.

Чарх анжумдин кетурмас онча офат сайликим,  
Қатра хайдин жонима ул моҳ талъат келтурур.

Чеҳра утидин булутдек дуди оҳим чиқти, лек  
Ул булут селоби дарду барқи офат келтурур.

Солмангиз кўз дафтари ҳажримга, эй аҳли нишот  
Ким, анга боқмоқ кўнгулга дарду ҳасрат келтурур.

Ул парий юз дев иландур, гарчи киргач кўнглума,  
Рашқдин, биллах, малойик ёди ғайрат келтурур.

Бода ич, бу корғаҳ вазъиға кўп фикр этмагил  
Ким, анга ҳар неча чирманшқанча хайрат келтурур.

Бу чаман ичра муҳаббат нахли эҳманг зинхор  
Ким, бериб ҳасрат гули, бори малолат келтурур.

Юз жароҳат бирла кўюнгда Навоий кўнглини  
Қилган итлар туъма, эл кўнглига ибрат келтурур.

*Адабий-бадиий нашр*

**Алишер Навоий**

**ИШҚ АРО ВАСЛИНГ ТИЛАБ**

*Ғазаллар*

Муҳаррир *Абдукамол Абдужалилов*  
Бадиий муҳаррир *Иззат Юлдашев*  
Техник муҳаррир *Екатерина Корягина*  
Компьютерда саҳифаловчи *Сурайё Раҳмедова*

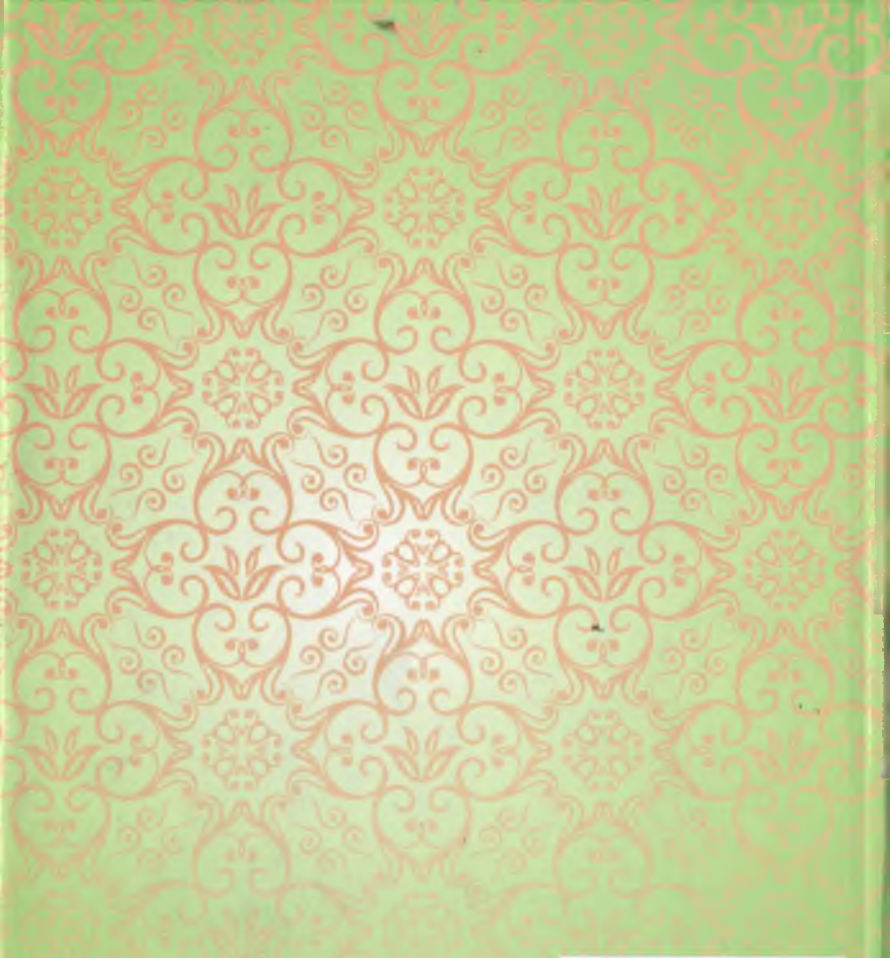
Нашриёт лицензия рақами АІ №154. 14.08.2009.  
2016 йил 22 январда босишга рухсат этилди.  
Бичими 70x100  $\frac{1}{32}$ . Palatino Linotype гарнитураси.  
Офсет босма. 7,29 шартли босма тобоқ. 4,3 нашр тобоқ.  
Адади 500 нусха. 118 рақамли буюртма.  
Баҳоси шартнома асосида.

Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлигининг  
Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа  
ижодий уйида чоп этилди.  
100128, Тошкент, Лабзак кучаси, 86.

Телефонлар: (371) 241-25-24, 241-48-62, 241-83-29  
Факс: (371) 241-82-69

*www.gglit.uz,*

*e-mail: info@gglit.uz*



ISBN 978-9943-03-766-3



9 789943 037663